

Nr 206.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen om godkännande av en den 26 mars 1953 träffad överenskommelse angående ändrad lydelse av artiklarna 2, 7 och 9 konventionen mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge den 6 februari 1931 innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap, m. m.; given Stockholms slott den 8 april 1953.

Under återopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll samt med överlämnande av dels en den 26 mars 1953 träffad överenskommelse angående ändrad lydelse av artiklarna 2, 7 och 9 konventionen mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge den 6 februari 1931 innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap, dels en den 1 april 1953 träffad överenskommelse angående ändrad lydelse av artiklarna 1, 2 och 3 konventionen mellan samma stater den 10 februari 1931 angående indrivning av underhållsbidrag, vill Kungl. Maj:t härmed *ej mindre* äska riksdagens godkännande av nämnda överenskommelser *än även*, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående ändrad lydelse av 1, 2 och 3 §§ lagen den 29 maj 1931 (nr 157) om indrivning i Sverige av underhållsbidrag, fastställda i Danmark, Finland, Island eller Norge.

GUSTAF ADOLF.

Herman Zetterberg.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen äskas riksdagens godkännande av vissa ändringar i 1931 års nordiska konventioner på familjerättens område. Den viktigaste ändringen innebär, att i praktiskt betydelsefulla fall vigsel skall få förrättas i ett nordiskt land på grundval av lysning, som ägt rum i ett annat nordiskt land.

Overenskomst.

Hans Majestæt Kongen af Danmark, Republiken Finlands Præsident, Republiken Islands Præsident, Hans Majestæt Kongen af Norge og Hans Majestæt Kongen af Sverige, som har besluttet at indgå en overenskomst angående ændring af ordlyden af artiklerne 2, 7 og 9 i den mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige den 6. februar 1931 afsluttede konvention indeholdende internationalprivatretlige bestemmelser om ægteskab, adoption og værgeomål, har udnævnt til deres befuldmægtigede:

Hans Majestæt Kongen af Danmark:

Sin overordentlige og befuldmægtigede ambassadør i Stockholm, Knud Aage Monrad-Hansen;

Republiken Finlands Præsident:

Republikens overordentlige gesandt og befuldmægtigede minister i Stockholm, Georg Achaten Gripenberg;

Republiken Islands Præsident:

Republikens overordentlige gesandt og befuldmægtigede minister i Stockholm, Helgi Pálson Briem;

Hans Majestæt Kongen af Norge:

Sopimus.

Suomen Tasavallan Presidentti, Hänen Majesteettinsa Tanskan Kuningas, Islannin Tasavallan Presidentti, Hänen Majesteettinsa Norjan Kuningas ja Hänen Majesteettinsa Ruotsin Kuningas, päätettyään tehdä Suomen, Tanskan, Islannin, Norjan ja Ruotsin kesken sopimuksen näiden valtioiden välillä 6 päivänä helmikuuta 1931 solmitun, avioliittoa, lapsiksiottamista ja hoidonhoita koskevia kansainvälis-yksityisoikeudellisia määräyksiä sisältävän sopimuksen 2, 7 ja 9 artiklain muuttamisesta, ovat määränneet valtuutetuikseen:

Suomen Tasavallan Presidentti:

Tasavallan erikoislähettilään ja täysivaltaisen ministerin Tukholmassa Georg Achaten Gripenbergin;

Hänen Majesteettinsa Tanskan Kuningas:

Tukholmassa olevan täysivaltaisen erikoisuurlähettiläänsä Knud Aage Monrad-Hansenin;

Islannin Tasavallan Presidentti:

Tasavallan erikoislähettilään ja täysivaltaisen ministerin Tukholmassa Helgi Pálson Briemin;

Hänen Majesteettinsa Norjan Kuningas:

Överenskommelse.

Republiken Finlands President, Hans Majestæt Konungen av Danmark, Republiken Islands President, Hans Majestæt Konungen av Norge och Hans Majestæt Konungen av Sverige, vilka beslutat att ingå en överenskommelse angående ändring av lydelsen av artiklarna 2, 7 och 9 i den mellan Finland, Danmark, Island, Norge och Sverige den 6 februari 1931 avslutade konventionen innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap, hava till sina fullmäktige utsett:

Republiken Finlands President:

Republikens utomordentliga sändebud och befullmäktigade minister i Stockholm Georg Achaten Gripenberg;

Hans Majestæt Konungen av Danmark:

Sin utomordentlige och befullmäktigade ambassadör i Stockholm Knud Aage Monrad-Hansen;

Republiken Islands President:

Republikens utomordentliga sändebud och befullmäktigade minister i Stockholm Helgi Pálson Briem;

Hans Majestæt Konungen av Norge:

Samningur.

Forseti lýðveldisins Íslands, Hans Hátign konungur Danmerkur, forseti lýðveldisins Finnlands, Hans Hátign konungur Noregs og Hans Hátign konungur Svíþjóðar, sem hafa komið sér saman um að gera með sér milliríkjasamning milli Íslands, Danmerkur, Finnlands, Noregs og Svíþjóðar um breytingar á 2. 7. og 9. grein í milliríkjasamningi þeim, sem ofangreind ríki gerðu með sér þann 6. febrúar 1931 og hefir að geyma alþjóðleg einkamálaréttarákvæði um hjúskap, ættleiðingu og lögráðamensku, hafa útnefnt sem umboðsmenn sína:

Forseti lýðveldisins Íslands:

sérlegan sendiherra lýðveldisins og ráðherra með umboði í Stokkhólmi dr. Helga P. Briem;

Hans Hátign konungur Danmerkur:

sérlegan sendiráðherra sinn með umboði í Stokkhólmi Knud Aage Monrad-Hansen;

Forseti lýðveldisins Finnlands:

sérlegan sendiherra lýðveldisins og ráðherra með umboði í Stokkhólmi Georg Achates Gripenberg;

Hans Hátign konungur Noregs:

Overenskomst.

Hans Majestet Norges Konge, Hans Majestet Kongen av Danmark, Republikken Finnlands President, Republikken Islands President og Hans Majestet Kongen av Sverige, som har besluttet å inngå en overenskomst mellom Norge, Danmark, Finland, Island og Sverige om endret ordlyd av artiklene 2, 7 og 9 i den konvensjon som ble avsluttet mellom de samme stater 6. februar 1931 inneholdende internasjonaltprivatretslige bestemmelser om ekteskap, adopsjon og vergemål, har til sine befullmektigede oppnevnt:

Hans Majestet Norges Konge:

Sin overordentlige og befullmektigede sendemann i Stockholm, ambassadör Birger Bergersen;

Hans Majestet Kongen av Danmark:

Sin overordentlige og befullmektigede sendemann i Stockholm, ambassadör Knud Aage Monrad-Hansen;

Republikken Finnlands President:

Republikkens overordentlige og befullmektigede sendemann i Stockholm, minister Georg Achates Gripenberg;

Republikken Islands President:

Överenskommelse.

Hans Majestät Konungen av Sverige, Hans Majestät Konungen av Danmark, Republiken Finnlands President, Republiken Islands President och Hans Majestät Konungen av Norge, vilka beslutat att ingå en överenskommelse angående ändring av lydelsen av artiklarna 2, 7 och 9 i den mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge den 6 februari 1931 avslutade konventionen innehållande internationelltprivatretsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap, hava till sina fullmäktige utsett:

Hans Majestät Konungen av Sverige:

Sin Minister för Utrikes Ärendena, Hans Excellens Bo Östen Undén;

Hans Majestät Konungen av Danmark:

Sin Utomordentlige och Befullmäktigade Ambassadör i Stockholm Knud Aage Monrad-Hansen;

Republiken Finnlands President:

Republikens Utomordentliga Sändebud och Befullmäktigade Minister i Stockholm Georg Achates Gripenberg;

Republiken Islands President:

Sin overordentlige og befuldmægtigede ambassadør i Stockholm, Birger Bergersen;

Hans Majestæt Kongen af Sverige:

Sin udenrigsminister, Hans Excellence Bo Östen Undén;

hvilke, behørigt befuldmægtigede, er kommet overens om, at nedenævnte artikler i ovennævnte konvention af 6. februar 1931 skal have følgende ændrede ordlyd:

Artikel 2.

Om lysning, herunder prøvelse af ægteskabsbetingelserne, og om vielse gælder loven i den stat, for hvis myndighed ægteskabet indgås.

Lysning efter nævnte lov kræves dog ikke, hvis lysning, der er foretaget efter loven i en anden af staterne, stadig har virkning, og hver af brudefolkene herved er fundet at have ret til at indgå ægteskabet efter den lov, som i vielseslandet skal lægges til grund ved afgørelsen af dette spørgsmål. Dette gælder, selv om kun den ene af brudefolkene er statsborger i en anden af de kontraherende stater end den, for hvis myndighed ægteskabet indgås, og den anden er statsborger i vielseslandet.

Tukholmassa olevan täysivaltaisen erikoissuurlähettiläänsä Birger Bergersenin;

Hänen Majesteettinsa Ruotsin Kuningas:

Ulkoasiainministerinsä, Hänen Ylhäisyytensä Bo Östen Undénin;

jotka, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, ovat sopineet seuraavien, edellä mainittuun 6 päivänä helmikuuta 1931 tehtyyn sopimukseen sisältyvien artiklain muuttamisesta näin kuuluviksi:

2 artikla.

Kuuluttamisesta, siihen luettuna avioesteiden tutkimistapa, ja vihkimisestä on voimassa sen valtion laki, johon vihkimisviranomaisen kuuluu.

Mainitun lain mukaista kuuluttamista ei kuitenkaan vaadita, jos kuulutus, joka edelleen on voimassa, on toimitettu jonkin toisen sopimusvaltion lain mukaan ja kummallakin kihlatuista on tällöin havaittu olevan oikeus mennä avioliittoon sen lain mukaan, joka vihkimismaassa on pantava perusteeksi sanottua kysymystä tutkittaessa. Mitä tässä on sanottu, on sovellettava silloinkin, kun ainostaan toinen kihlatuista on muun kuin sen sopimusvaltion kansalainen, johon vihkimisviranomaisen kuuluu, ja toinen on vihkimismaan kansalainen.

Sitt utomordentliga och befullmäktigade sändebud i Stockholm, ambassadören Birger Bergersen;

Hans Majestät Konungen av Sverige:

Sin Minister för utrikes ärendena, Hans Excellens Bo Östen Undén;

vilka, därtill behörigen befullmäktigade, överenskommit om att följande artiklar uti ovanberörda konvention den 6 februari 1931 skola hava denna ändrade lydelse:

Artikel 2.

Om lysning, däri inbegripet sättet för hindersprövning, och om vigsel gäller lagen i den stat, vigselmyndigheten tillhör.

Lysning enligt nämnda lag kräves dock icke, därest lysning, som alltjämt äger giltighet, fullbordats enligt lagen i någon annan av staterna samt vardera av de trolovade därvid befunnits äga rätt att ingå äktenskapet enligt den lag, som i vigsellandet skall läggas till grund vid prövningen av denna fråga. Vad nu sagts skall gälla även om allenast den ena av de trolovade är medborgare i annan fördragsslutande stat än den, vigselmyndigheten tillhör, och den andra är medborgare i vigsellandet.

sérlegan sendiráðherra sinn með umboði í Stokk-hólmi Birger Bergersen;

Hans Hátign konungur Svíþjóðar:

utanríkisráðherra sinn, hans hágöfgi Bo Östen Undén;

sem að fengnum nauðsynlegum umboðum, hafa orðið ásáttir um, að eftirfarandi greinar í ofangreindum samningi, dags. 6. febrúar 1931, skuli breytast svo, að þær hljóði svo:

2. grein.

Um lýsingu, þar með talin tilhögun á gæzlu vigsluskilyrða, og um vigslu gilda lög ríkis vigslumanns þess, er gengið er í hjúskapinn fyrir.

Lýsingar samkvæmt þeim lögum er þó ekki krafist, ef lýsing, sem enn er í gildi, hefir verið framkvæmd, samkvæmt lögum einhvers hinna ríkjanna, og bæði hjónaefni hafa reynzt eiga rétt til að ganga í hjúskap samkvæmt þeim lögum, sem beita skal í vigsluríki við mat á því atriði. Þetta gildir einnig þótt aðeins annað hjónaefna sé borgari í öðru samningsríki en ríki vigslumanns, og hitt á ríkisfesti í vigsluríki.

Republikkens overordentlige og befullmættigede sendemann i Stockholm, minister Helgi Pálson Briem;

Hans Majestet Kongen av Sverige:

Sin Utenriksminister, Hans Excellence Bo Östen Undén;

som, behörig befullmektiget, er kommet overens om at følgende artikler i den ovenfor omhandlede konvensjon av 6. februar 1931 skal ha denne endrede ordlyd:

Artikkel 2.

Om lysning, derunder innbefattet fremgangs-måten ved prøvning av brudefolkenes rett til å inngå ekteskapet, og vigsel gjelder loven i den stat for hvis myndighet ekteskapet inngås.

Lysning etter denne lov kreves dog ikke såfremt lysning som fremdeles har virkning, er foretatt etter loven i en annen av statene, og hver av brudefolkene derved er blitt funnet å ha rett til å inngå ekteskapet etter den lov som i vigsellandet skal legges til grunn ved prøvningen av dette spørsmål. Dette gjelder også om bare den ene av brudefolkene er statsborger i en annen kontraherende stat enn den for hvis vigselmyndighet ekteskapet inngås og den andre er statsborger i vigsellandet.

Republikens Utomordentliga Sändebud och Befullmäktigade Minister i Stockholm Helgi Pálson Briem;

Hans Majestät Konungen av Norge:

Sitt Utomordentliga och Befullmäktigade Sändebud i Stockholm, Ambassadören Birger Bergersen;

vilka, därtill behörigen befullmäktigade, överenskommit om att följande artiklar uti ovanberörda konvention den 6 februari 1931 skola hava denna ändrade lydelse:

Artikel 2.

Om lysning, däri inbegripet sättet för hindersprövning, och om vigsel gäller lagen i den stat, vigselmyndigheten tillhör.

Lysning enligt nämnda lag kräves dock icke, där est lysning, som alljämt äger giltighet, fullbordats enligt lagen i någon annan av staterna samt vardera av de trolovade därvid befunnits äga rätt att ingå äktenskapet enligt den lag, som i vigsellandet skall läggas till grund vid prøvningen av denna fråga. Vad nu sagts skall gälla även om allenast den ena av de trolovade är medborgare i annan fördragsslutande stat än den, vigselmyndigheten tillhör, och den andra är medborgare i vigsellandet.

Artikel 7.

Spørgsmål om separation eller skilsmisse mellem statsborgere i de kontraherende stater afgøres i den stat, hvor begge ægtefæller er bosat, eller hvor de senest har været bosat samtidig, og en af dem fremdeles er bosat.

Kan sagen ikke efter første stykke afgøres i nogen af staterne, kan afgørelsen træffes i en stat, hvor en af ægtefællerne har statsborgerret.

Skilsmisse på grundlag af separation kan altid meddeles i en stat, hvor begge ægtefæller har statsborgerret.

Artikel 9.

Ved de i artiklerne 7 og 8 nævnte afgørelser anvendes i hver stat den der gældende lov. Afgørelse om deling af formuen og om skadeserstatning træffes dog altid efter den lov, som ifølge artikel 3 er bestemmende for ægtefællernes formueforhold.

Separation, som er opnået i en af staterne, giver i de andre stater samme ret til skilsmisse som en der meddelt separation.

Denne overenskomst skal ratificeres, og ratifikationsinstrumenterne skal deponeres i det svenske udenrigsministeriums arkiv, så snart ske kan.

7 artikla.

Vaimus asumus- tai avioeron myöntämisestä sopimusvaltioiden kansalaisille otetaan tutkittavaksi siinä valtiossa, jossa kumpaisellakin puolisoilla on kotipaikka tai jossa heillä viimeksi on samaan aikaan ollut kotipaikka ja jossa toinen heistä edelleen asuu.

Jos vaatimusta ei ensimmäisen momentin mukaan voida ottaa tutkittavaksi missään sopimusvaltiossa, voidaan vaatimus tehdä siinä valtiossa, jonka kansalainen jompikumpi puolisoista on.

Asumuseroon perustuva avioero vaatimus voidaan aina tehdä siinä valtiossa, jonka kansalaisia molemmat puoliset ovat.

9 artikla.

Tutkittaessa 7 ja 8 artiklassa mainittuja kysymyksiä noudatetaan jokaisessa valtiossa siellä voimassa olevaa lakia. Ositusta ja vahingonkorvausta koskevat asiat on kuitenkin aina ratkaistava sen lain mukaan, jota 3 artiklan mukaan on sovellettava puolisoitten varallisuussuhteisiin.

Asumusero, joka on saatu jossakin sopimusvaltiossa, tuottaa toisessa sopimusvaltiossa saman oikeuden avioeroon kuin siinä valtiossa myönnetty asumusero.

Tämä sopimus on ratifioitava ja ratifioimiskirjat talletettava Ruotsin ulkoasiaindepartementin arkistoon niin pian kuin se voi tapahtua.

Artikel 7.

Yrkande om hemskillnad eller äktenskapsskillnad mellan medborgare i fördragsslutande stat upptages i den stat, där båda makarna hava hemvist eller där de senast haft hemvist samtidigt och endera alltjämt är bosatt.

Kan yrkandet ej enligt första stycket upptagas i någon av staterna, må yrkandet väckas i stat, där endera maken är medborgare.

Yrkande om äktenskapsskillnad på grund av hemskillnad må städse väckas i stat, där båda makarna äro medborgare.

Artikel 9.

Vid prövning av frågor, som avses i artiklarna 7 och 8, användes i varje stat där gällande lag. Frågor om avvittring och skadestånd skola dock städse avgöras efter den lag, som enligt artikel 3 är tillämplig å makarnas förmögenhetsförhållanden.

Hemskillnad, som vunnits i en av staterna, medför i de övriga samma rätt att erhålla äktenskapsskillnad, som om den vunnits i den staten.

Denna överenskommelse skall ratificeras, och ratifikationshandlingarna skola deponeras i svenska utrikesdepartementets arkiv så snart ske kan.

7. grein.

Krafa um skilnað að borði og sæng eða fullan lögskilnað hjóna, sem eru ríkisborgarar í samningsríkjunum, ákvarðast í því ríki, sem bæði hjónanna eiga heimilisfang í, eða þau hafa seinast átt búsetu í samtímis og annað þeirra á ennþá heimilisfang í.

Nú er ekki samkvæmt fyrstu málsgrein hægt að ákvarða um málið í einu ríkjanna, og má þá gera út um málið í því ríki, þar sem annað hjónanna á ríkisfang.

Lögskilnað eftir skilnað að borði og sæng má ávalt veita í ríki, sem bæði hjónanna eiga ríkisborgararétt í.

9. grein.

Í sérhverju ríkinu ber að fara eftir þar gildandi lögum um ákvarðanir þær, sem nefndar eru í 7. og 8. gr. Eignaskifti og skaðabætur ákvarðast þó ávalt eftir þeim lögum, sem samkvæmt 3. grein gilda um fjármál hjónanna.

Skilnaður að borði og sæng, sem fengist hefir í einu ríkjanna, veitir í hinum ríkjunum sama rétt till lögskilnaðar sem skilnaður að borði og sæng, er þar hefir fengist.

Samning þenna skal fullgilda og fullgildingarskjölunum komið til varðveislu í skjalasafni sænska utanríkisráðuneytisins, eins fljótt og auðið er.

Artikkel 7.

Krav om separasjon eller skilsmisse mellem statsborgere i de kontraherende stater avgjøres i den stat hvor begge ektefeller er bosatt, eller hvor de senest har hatt bopel samtidig og en av dem fremdeles er bosatt.

Kan kravet ikke etter første ledd avgjøres i noen av statene, kan avgjørelsen treffes i en stat, hvor en av ektefellene har statsborgerrett.

Skilsmisse på grunnlag av separasjon kan i ethvert tilfelle meddeles i den stat hvor begge ektefeller har statsborgerrett.

Artikkel 9.

Ved de avgjørelser som omhandles i artiklene 7 og 8, anvendes i hver stat den der gjeldende lov. Avgjørelser om deling av formuen og om skadeserstatning skal dog i ethvert tilfelle treffes etter den lov som ifølge artikkel 3 er bestemmende for ektefellenes formuesforhold.

Separasjon som er opnådd i en av statene, gir i de andre stater samme rett til skilsmisse som en der meddelt separasjon.

Denne overenskomst skal ratifiseres, og ratifikasjonsdokumentene skal deponeres i det svenske Utenriksdepartements arkiv så snart skje kan.

Artikel 7.

Yrkande om hemskillnad eller äktenskapsskillnad mellan medborgare i fördragsslutande stat upptages i den stat, där båda makarna hava hemvist eller där de senast haft hemvist samtidigt och endera alltjämt är bosatt.

Kan yrkandet ej enligt första stycket upptagas i någon av staterna, må yrkandet väckas i stat, där endera maken är medborgare.

Yrkande om äktenskapsskillnad på grund av hemskillnad må städse väckas i stat, där båda makarna äro medborgare.

Artikel 9.

Vid prövning av frågor, som avses i artiklarna 7 och 8, användes i varje stat där gällande lag. Frågor om bodelning och skadestånd skola dock städse avgöras efter den lag, som enligt artikel 3 är tillämplig å makarnas förmögenhetsförhållanden.

Hemskillnad, som vunnits i en av staterna, medför i de övriga samma rätt att erhålla äktenskapsskillnad, som om den vunnits i den staten.

Denna överenskommelse skall ratificeras, och ratifikationshandlingarna skola deponeras i svenska utrikesdepartementets arkiv så snart ske kan.

Overenskomsten træder i kraft på den første dag i den kalendermåned, som følger næst efter, at ratifikationsinstrumenterne er blevet deponeret. Den udgør en integrerende del af konventionen af 6. februar 1931 indeholdende internationalprivatretlige bestemmelser om ægteskab, adoption og værgemål og kan derfor ikke opsiges særskilt.

Til bekræftelse heraf har de respektive befuldmægtigede undertegnet nærværende overenskomst og forsynet den med deres segl.

Udfærdiget i Stockholm, i et eksemplar på hvert af følgende sprog: dansk, finsk, islandsk, norsk og svensk, og for det svenske sprogs vedkommende i to tekster, en for Sverige og en for Finland, den 26. marts 1953.

Sopimus tulee voimaan ratifioimiskirjain tallettamista lähinnä seuraavan kalenterikuukauden ensimmäisenä päivänä. Se muodostaa erottamattoman osan 6 päivänä helmikuuta 1931 tehdystä, avioliittoa, lapseksiottamista ja holhousta koskevia kansainvälisyksityisoikeudellisia määräyksiä sisältävästä sopimuksesta, eikä sitä sen tähden voida erikseen irtisanoa.

Tämän vakuudeksi ovat valtuutetut allekirjoittaneet tämän sopimuksen ja varustaneet sen sineteillään.

Laadittu Tukholmassa 26 päivänä maaliskuuta 1953 yhtenä suomen-, tanskan-, islannin-, norjan- ja ruotsinkielisenä kappaleena, jossa ruotsiksi on kaksi tekstiä, toinen Suomea ja toinen Ruotsia varten.

Överenskommelsen träder i kraft å första dagen i den kalendermånad, som infaller näst efter det ratifikationshandlingarna deponerats. Den utgör en integrerande del av konventionen den 6 februari 1931 innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äkten-skap, adoption och förmynderskap och kan därför ej särskilt uppsägas.

Till bekräftelse härav hava de respektive fullmäktige undertecknat denna överenskommelse och försett densamma med sina sigill.

Som skedde i Stockholm, i ett exemplar på finska, danska, islandska, norska och svenska språken, och för såvitt angår svenska språket i två texter, en för Finland och en för Sverige, den 26 mars 1953.

For Danmark:

K. MONRAD-HANSEN
(L. S.)

Suomen puolesta:

G. A. GRIPENBERG
(L. S.)

Samningur þessi öðlast gildi fyrsta dag næsta almanaksmánaðar, eftir að fullgildingarskjölin hafa verið afhent. Hann telst fullkomna samninginn, dags. 6. febrúar 1931, sem hefir að geyma alþjóðleg einkamálaréttarákvæði um hjúskap, ættleiðingu og lögráðamensku og er því ekki hægt að segja honum upp sérstaklega.

Þessu til staðfestu hafa umboðsmenn hvers ríkis fyrir sig undirritað þennan samning og sett undir hann innsigli sín.

Gert í einu eintaki á íslenzku, dönsku, finnsku, norsku og sænsku, en að því er sænskuna snertir í tveim textum, öðrum fyrir Finnland og hinum fyrir Svíþjóð, hinn 26. marz 1953.

Overenskomsten trer i kraft på den første dag i den måned som følger etter deponeringen av ratifikasjonsdokumentene. Den utgjør en integrerende del av konvensjonen av 6. februar 1931 inneholdende internasjonalprivatretslige bestemmelser om ekteskap, adopsjon og vergemål og kan derfor ikke oppsies særskilt.

Til bekræftelse herav har de respektive befullmektigede undertegnet denne overenskomst og forsynt den med sine segl.

Utferdiget i Stockholm i ett eksemplar på det norske, danske, finske, islandske og svenske språk, og for så vidt angår det svenske språk i to tekster, en for Finnland og en for Sverige, den 26. mars 1953.

Överenskommelsen träder i kraft å första dagen i den kalendermånad, som infaller näst efter det ratifikationshandlingarna deponerats. Den utgör en integrerande del av konventionen den 6 februari 1931 innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap och kan därför ej särskilt uppsägas.

Till bekräftelse härav hava de respektive fullmäktige undertecknat denna överenskommelse och försett densamma med sina sigill.

Som skedde i Stockholm, i ett exemplar på svenska, danska, finska, isländska och norska språken, och för såvitt angår svenska språket i två tekster, en för Sverige och en för Finland, den 26 mars 1953.

Fyrir Ísland:

HELGI P. BRIEM
(L. S.)

For Norge:

BIRGER BERGERSEN
(L. S.)

För Sverige:

ÖSTEN UNDEÉN
(L. S.)

Overenskomst.

Hans Majestæt Kongen af Danmark, Republiken Finlands Præsident, Republiken Islands Præsident, Hans Majestæt Kongen af Norge og Hans Majestæt Kongen af Sverige, som har besluttet at indgå en overenskomst om ændring af ordlyden af artiklerne 1, 2 og 3 i den konvention, der blev afsluttet mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige den 10. februar 1931 angående inddrivelse af underholdsbidrag, har udnævnt til deres befuldmægtigede:

Hans Majestæt Kongen af Danmark:

Sin chargé d'affaires ad interim i Oslo, ambassaderåd Mogens Gustav Ivar Melchior,

Republiken Finlands Præsident:

Republikens overordentlige gesandt og befuldmægtigede minister i Oslo, Eduard Hj. Palin.

Republiken Islands Præsident:

Republikens overordentlige gesandt og befuldmægtigede minister i Oslo, Bjarni Asgeirsson.

Hans Majestæt Kongen af Norge:

Udenrigsminister Halvard Lange.

Sopimus.

Suomen Tasavallan Presidentti, Hänen Majesteettinsa Tanskan Kuningas, Islannin Tasavallan Presidentti, Hänen Majesteettinsa Norjan Kuningas ja Hänen Majesteettinsa Ruotsin Kuningas, pääteytään tehdä Suomen, Tanskan, Islannin, Norjan ja Ruotsin kesken sopimuksen näiden valtioiden välillä elatusavun perimisestä pakkotoimin 10 päivänä helmikuuta 1931 tehdyn sopimuksen 1, 2 ja 3 artiklain muuttamisesta, ovat määränneet valtuutetuksi:

Suomen Tasavallan Presidentti:

Tasavallan erikoislähettilään ja täysivaltaisen ministerin Oslossa Eduard Hj. Palinin.

Hänen Majesteettinsa Tanskan Kuningas:

Oslossa olevan väliaikaisen asiainhoitajansa, suurlähetystöneuvos Mogens Gustav Ivar Melchiorin.

Islannin Tasavallan Presidentti:

Tasavallan erikoislähettilään ja täysivaltaisen ministerin Oslossa Bjarni Asgeirssonin.

Hänen Majesteettinsa Norjan Kuningas:

Ulkoasiainministeri Halvard Langen.

Överenskommelse.

Republiken Finlands President, Hans Majestæt Konungen av Danmark, Republiken Islands President, Hans Majestæt Konungen av Norge och Hans Majestæt Konungen av Sverige, vilka beslutat ingå en överenskommelse om ändrad lydelse av artiklarna 1, 2 och 3 i den konvention som blev avslutad mellan Finland, Danmark, Island, Norge och Sverige den 10 februari 1931 angående inddrivning av underhållsbidrag, hava till sina fullmäktige utsett:

Republiken Finlands President:

Republikens Utomordentliga Sändebud och Befullmäktigade Minister i Oslo Eduard Hj. Palin.

Hans Majestæt Konungen av Danmark:

Sin Chargé d'Affaires a. i. i Oslo, Ambassaderådet Mogens Gustav Ivar Melchior.

Republiken Islands President:

Republikens Utomordentliga Sändebud och Befullmäktigade Minister i Oslo Bjarni Asgeirsson.

Hans Majestæt Konungen av Norge:

Utrikesminister Halvard Lange.

Samkomulag.

Forseti lýðveldisins Íslands, Hans Hátign konungur Danmerkur, Forseti lýðveldisins Finnlands, Hans Hátign Noregskonungur og Hans Hátign konungur Svíþjóðar hafa ákveðið að gera samkomulag um breytingar á orðalagi 1., 2., og 3. greinar í samningi milli Íslands, Danmerkur, Finnlands, Noregs og Svíþjóðar frá 10. febrúar 1931 um innheimtu meðlaga, og hafa tilnefnt sem fulltrúa sína:

Forseti lýðveldisins Íslands:

Sérstakan sendimann lýðveldisins og ráðherra með umboði í Osló, Bjarna Ásgeirsson, sendiherra.

Hans Hátign konungur Danmerkur:

Mogens Gustav Ivar Melchior, sendiráðunaut, Chargé d'Affaires a.i. í Osló.

Forseti lýðveldisins Finnlands:

Sérstakan sendimann lýðveldisins og ráðherra með umboði í Osló, Eduard Hj. Palin, sendiherra.

Hans Hátign Noregskonungur:

Halvard Lange, utanríkisráðherra.

Overenskomst.

Hans Majestet Norges Konge, Hans Majestet Kongen av Danmark, Republikken Finnlands President, Republikken Islands President og Hans Majestet Kongen av Sverige, som har besluttet å inngå en overenskomst om endret ordlyd av artikkel 1, 2 og 3 i den konvensjon som ble avsluttet mellom Norge, Danmark, Finland, Island og Sverige den 10. februar 1931 angående inndrivning av underholdsbidrag, har til sine befullmektigede oppnevnt:

Hans Majestet Norges Konge:

Utenriksminister Halvard Lange.

Hans Majestet Kongen av Danmark:

Sin Chargé d'Affaires a.i. i Oslo, ambassaderåd Mogens Gustav Ivar Melchior.

Republikken Finnlands President:

Republikkens overordentlige og befullmektigede sendemann i Oslo, minister Eduard Hj. Palin.

Republikken Islands President:

Republikkens overordentlige og befullmektigede sendemann i Oslo, minister Bjarni Ásgeirsson.

Överenskommelse.

Hans Majestät Konungen av Sverige, Hans Majestät Konungen av Danmark, Republiken Finnlands President, Republiken Islands President och Hans Majestät Konunger av Norge, vilka beslutat ingå en överenskommelse om ändrad lydelse av artiklarna 1, 2 och 3 i den konvention, som blev avslutad mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge den 10 februari 1931 angående inndrivning av underhållsbidrag, hava till sina fullmäktige utsett:

Hans Majestät Konungen av Sverige:

Sin Chargé d'Affaires a. i. i Oslo, ambassadrådet Åke Sjölin.

Hans Majestät Konungen av Danmark:

Sin Chargé d'Affaires a. i. i Oslo, ambassadrådet Mogens Gustav Ivar Melchior.

Republiken Finnlands President:

Republikens Utomordentliga Sändebud och Befullmäktigade Minister i Oslo Eduard Hj. Palin.

Republiken Islands President:

Republikens Utomordentliga Sändebud och Befullmäktigade Minister i Oslo Bjarni Ásgeirsson.

Hans Majestæt Kongen af Sverige:

Sin chargé d'affaires ad interim i Oslo ambassaderåd Åke Sjölin.

hvilke behørigt befuldmægtigede, er kommet overens om, at nedenævnte artikler i ovennævnte konvention af 10. februar 1931 skal have følgende ordlyd:

Artikel 1.

Retskraftig dom, administrativ beslutning eller skriftlig vedtagelse, hvorefter det i en af de kontraherende stater påhviler en person at udrede underholdsbidrag til ægtefælle, tidligere ægtefælle, ægtebarn, stedbarn, adoptivbarn, barn udenfor ægteskab eller et sådant barns moder, og som kan fuldbyrdes i denne stat, skal på begæring umiddelbart fuldbyrdes i enhver af de andre stater. Det samme gælder en endnu ikke retskraftig dom og en af retten, dommeren eller overeksekutor afgivet kendelse eller beslutning, såfremt dommen, kendelsen eller beslutningen kan fuldbyrdes efter reglerne om retskraftige domme.

Fuldbyrdelse kan dog ikke kræves i strid med dom eller beslutning, som i den stat, hvor fuldbyrdelse søges, har fastsat bidraget til et lavere beløb eller afgjort, at underholdspligt ikke foreligger.

Fuldbyrdelse kan heller ikke kræves, når under-

Hänen Majesteettinsa Ruotsin Kuningas:

Oslossa olevan väliaikaisen asiainhoitajansa, suurlähetystöneuvos Åke Sjölinin,

jotka, siihen asianmuksaisesti valtuutettuina, ovat sopineet, että seuraavat, edellä mainittuun 10 päivänä helmikuuta 1931 tehtyyn sopimukseen sisältyvät artiklat ovat näin kuuluvat:

1 artikla.

Lainvoimainen tuomio, hallinnollisen viranomaisen päätös tai kirjallinen sitoumus, jossa joku on jossakin sopimusvaltiossa velvoitettu tai sitoutunut antamaan elatusapua puolisolle, entiselle puolisolle, aviolapselle, lapsipuolelle, ottolapselle, avioliiton ulkopuolelle syntyneelle lapselle tai sellaisen lapsen äidille ja joka on siinä valtiossa täytäntöönpantavissa, on pyynnöstä välittömästi pantava täytäntöön toisessa sopimusvaltiossa. Sama olkoon voimassa sellaisesta, vielä lainvoimaa vailla olevasta tuomiosta ja sellaisesta oikeuden, tuomarin tai ulosotonhaltijan antamasta päätöksestä, joka voidaan panna täytäntöön lainvoimaisen tuomion tavoin.

Jos siinä valtiossa, jossa täytäntöönpanoa haetaan, on tuomiossa tai päätöksessä määrätty pienempi elatusapu tai todettu, että elatusvelvollisuutta ei ole, ei tässä valtiossa voida tämän vastaisesti vaatia täytäntöönpanoa.

Jos velvollisuus antaa elatusapua avioliiton ul-

Hans Majestæt Konungen av Sverige:

Sin Chargé d'Affaires a. i. i Oslo, Ambassadrådet Åke Sjölin,

vilka, därtill behörigen befullmäktigade, överenskommit om att nedannämnda artiklar uti ovan berörda konvention den 10 februari 1931 skola hava följande lydelse:

Artikel 1.

Lagakraftvunnen dom, administrativ myndighets beslut eller skriftlig förbindelse, varigenom i en av de fördragsslutande staterna någon förpliktats eller utfäst sig att utgiva underhållsbidrag till make, förutvarande make, barn i äktenskap, styvbarn, adoptivbarn, barn utom äktenskap eller moder till sådant barn och varå verkställighet kan vinnas i den staten, skall på begäran omedelbart verkställas i annan fördragsslutande stat. Det samma skall gälla sådan ännu icke lagakraftvunnen dom och sådant av rätten, domaren eller överexekutor meddelat beslut, som kan verkställas lika med lagakraftvunnen dom.

Är genom dom eller beslut i den stat, där verkställighet sökes, bidrag bestämt till lägre belopp eller ock fastställt, att underhållsskyldighet ej föreligger, kan verkställighet i strid häremot ej påfordras i den staten.

Är skyldigheten att utgiva bidrag till barn utom

Hans Hátign konungur Svíþjóðar:

Áke Sjölin, sendiráðunaut, Chargé d'Affaires a.i. í Osló

og hafa þeir, samkvæmt umboðum sínum, orðið ásáttir um að eftirfarandi greinar í umgetnum samningi frá 10. febrúar 1931 skuli hljóða sem hér segir:

1. grein.

Aðfararhæfum dómi, úrskurði umboðsvalds eða skriflegu samkomulagi, sem í einhverju samningsríkjanna leggur einhverjum á herðar að greiða meðlag til maka síns, fyrverandi maka, skilgetins barns, stjúpbarns, kjörbarns, óskilgetins barns, eða móður óskilgetins barns, og sé fullnægging heimil í því ríki, skal, sé þess farið á leit, fullnægt í hverju hinna ríkjanna, án þess að frekara komi til. Sama er um dóm, sem ekki er orðin aðfararhæfur og úrskurð (ákvörðun), kveðinn upp af rétti, dómara eða »överexekutor» og fullnægja má eftir reglunum um aðfararhæfa dóma.

Fullnægju verður þó ekki krafist gegn dómi eða úrskurði, sem í því ríki, þar sem fullnægju er leitað, hefir ákveðið lægra meðlag eða að engin meðlagsskylda sé fyrir hendi.

Fullnægju verður heldur ekki krafist, ef með-

Hans Majestet Kongen av Sverige:

Sin Chargé d'Affaires a. i. i Oslo, ambassaderåd Áke Sjölin,

som, behörig befullmektiget, er kommet overens om at nedennevnte artikler i den ovenfor omhandlede konvensjon av 10. februar 1931 skal ha følgende ordlyd:

Art. 1.

Rettskraftig dom, administrativ beslutning eller skriftlig vedtagelse, hvorefter det i en av de kontraherende stater påhviler noen å utrede underholdsbidrag til ektefelle, tidligere ektefelle, ektebarn, stebarn, adoptivbarn, barn utenfor ekteskap eller et sådant barns mor, og som kan fullbyrdes i denne stat, skal på begjæring umiddelbart fullbyrdes i enhver av de andre stater. Det samme gjelder en ennå ikke rettskraftig dom og en av retten, domeren eller overeksekutor avgitt kjennelse eller beslutning såfremt dommen, kjennelsen eller beslutningen kan fullbyrdes etter reglene om rettskraftige dommer.

Fullbyrdelse kan dog ikke kreves i strid med en dom eller beslutning som, i den stat hvor fullbyrdelse søkes, har fastsatt bidraget til et lavere beløp eller avgjort at bidragsplikt ikke foreligger.

Fullbyrdelse kan heller ikke kreves, når under-

Hans Majestät Konungen av Norge:

Utrikesminister Halvard Lange.

vilka, därtill behörigen befullmäktigade, överenskommit om att nedan nämnda artiklar uti ovan berörda konvention den 10 februari 1931 skola hava följande lydelse:

Artikel 1.

Lagakraftvunnen dom, administrativ myndighets beslut eller skriftlig förbindelse, varigenom i en av de fördragsslutande staterna någon förpliktats eller utfäst sig att utgiva underhållsbidrag till make, förutvarande make, barn i äktenskap, styvbarn, adoptivbarn, barn utom äktenskap eller moder till sådant barn och vara verkställighet kan vinnas i den staten, skall på begäran omedelbart verkställas i annan fördragsslutande stat. Det samma skall gälla sådan ännu icke lagakraftvunnen dom och sådant av rätten, domaren eller överexekutor meddelat beslut, som kan verkställas lika med lagakraftvunnen dom.

Är genom dom eller beslut i den stat, där verkställighet sökes, bidrag bestämt till lägre belopp eller ock fastställt, att underhållsskyldighet ej föreligger, kan verkställighet i strid häremot ej påfordras i den staten.

Är skyldigheten att utgiva bidrag till barn utom

holdspligten overfor et barn udenfor ægteskab eller overfor et sådant barns moder er fastsat ved dom eller forelæg i en stat, hvor den bidragspligtige ikke havde statsborgerret eller bopæl, med mindre han har givet møde under sagen, eller stævningen eller forelægget i behørig tid er kommet til hans kundskab.

Artikel 2.

Begæring om fuldbyrdelse afsendes og modtages:

- i Danmark af vedkommende ministerium eller af en overøvrighed;
- i Finland af udenrigsministeriet;
- i Island af justitsministeriet;
- i Norge af vedkommende departement eller af en fylkesmand;
- i Sverige af udenrigsdepartementets retsafdeling eller af en lensstyrelse.

Begæringen skal være ledsaget af bevidnelse fra den afsendende myndighed om, at dommen, kendelsen, beslutningen eller vedtagelsen opfylder de i artikel 1, første og tredje stykke, fastsatte vilkår for fuldbyrdelse.

Skriftstykker, som er affattet på finsk eller islandsk, skal være ledsaget af bekræftet oversættelse i fornøden udstrækning til dansk, norsk eller svensk.

kopuolella syntyneelle lapselle tai sellaisen lapsen äidille on tuomiolla tai ennakkomääräyksellä vahvistettu sellaisessa valtiossa, jossa elatusvelvollisella ei ollut kansalaisoikeutta tai kotipaikkaa, ei täytäntöönpanoa voida vaatia, ellei hän ole ollut saapuvilla oikeudenkäynnissä tahi ole oikeassa ajassa saanut tietoa haasteesta tai ennakkomääräyksestä.

2 artikla.

Täytäntöönpanoa tämmän sopimuksen mukaan pyytää ja pyynnön ottaa vastaan:

- Tanskassa asianomainen ministeriö tai yliviranomainen (overøvrighed);
- Suomessa ulkoasiainministeriö;
- Islannissa oikeusministeriö;
- Norjassa asianomainen ministeriö tai maaherra (fylkesmann); sekä
- Ruotsissa ulkoasiainministeriön oikeudellinen osasto tai lääninhallitus.

Sen viranomaisen, joka pyytää täytäntöönpanoa, on liitettävä pyyntöön todistus siitä, että tuomio, päätös tai sitoumus täyttää 1 artiklan ensimmäisessä ja kolmannessa kappaleessa täytäntöönpanoa varten määrätty ehdot.

Asiakirjaan, joka on suomen- tai islanninkielinen, tulee olla tarpeellista osin liitettynä oikeaksi todistettu käännös tanskan-, norjan- tai ruotsinkielelle.

äktenskap eller till sådant barns moder genom dom eller föreläggande fastställd i stat, där den bidragspliktige icke hade medborgarskap eller hemvist, kan verkställighet ej påfordras, med mindre han inställt sig i rättegången eller ock i behörig tid erhållit kännedom om stämningen eller föreläggandet.

Artikel 2.

Framställning om erhållande av verkställighet göres och mottages:

- i Danmark av vederbörande ministerium eller av overøvrighed;
- i Finland av ministeriet för utrikesärendena;
- i Island av justitieministeriet;
- i Norge av vederbörande departement eller fylkesmann; samt
- i Sverige av utrikesdepartementets rättsavdelning eller av länsstyrelse.

Den myndighet, som gör framställningen, skall därvid foga bevis, att domen, beslutet eller förbindelsen uppfyller de i artikel 1 första och tredje styckena för verkställighet stadgade villkor.

Handling, som är affattad på finska eller islandska språket, skall vara åtföljd av bestyrkt översättning i erforderliga delar till danska, norska eller svenska språket.

lagsskyldan gagnvart óskilgetnu barni eða móður óskilgetins barns er ákveðin með dómi eða úrskurði í ríki, þar sem meðlagsskyldur átti ekki ríkisborgararétt eða heimilisfang, nema því aðeins, að hann hafi mætt í málinu, eða stefnan eða úrskurðurinn hafi í tæka tíð orðið honum kunn.

2. grein.

Beiðni um fullnægju er send frá og móttekin af:

- í Danmörku hlutaðeigandi stjórnardeild eða yfirstjórnarvaldi;
- í Finnlandi utanríkismálaráðuneytinu;
- í Íslandi dómsmálaráðuneytinu;
- í Noregi hlutaðeigandi stjórnardeild eða sýslumanni;
- í Svíþjóð réttardeild utanríkismálaráðuneytisins eða fylkisstjórn.

Beiðninni skal fylgja vottorð þess yfirvalds, er hana sendir, um að dómurinn, úrskurðurinn, ákvörðunin, eða samkomulagið uppfylli skilyrði 1. greinar, fyrstu og þriðju málsgreinar, fyrir fullnægju.

Með skjölum, sem skráð eru á finsku eða íslensku, skal fylgja staðfest þýðing, svo fullnægjandi sé, á dönsku, norsku eða sænsku.

holdsplikten overfor et barn utenfor ekteskap eller overfor et sådant barns mor er fastsatt ved dom eller forelegg i en stat, hvor den bidragspliktige ikke hadde statsborgerrett eller bopel, medmindre han har avgitt møte under saken eller i rett tid har fått kunnskap om stevningen eller forelegget.

Art. 2.

Begjæring om fullbyrdelse avsendes og mottas:

- i Danmark av vedkommende ministerium eller overøvrighet;
- i Finland av utenriksministeriet;
- i Island av justitsministeriet;
- i Norge av vedkommende departement eller fylkesmann;
- i Sverige av utenriksdepartementets rettsavdeling eller vedkommende lensstyrelse.

Begjæringen skal være ledsaget av bevidnelse fra den avsendende myndighet om at dommen, kjennelsen, beslutningen eller vedtagelsen oppfyller vilkårene for fullbyrdelse etter artikkel 1 første og tredje ledd.

Skriftstykker som er avfattet på finsk eller islandsk, skal være ledsaget av bekreftet oversettelse i fornøden utstrekning til dansk, norsk eller svensk.

äktenskap eller till sådant barns moder genom dom eller föreläggande fastställd i stat, där den bidragspliktige icke hade medborgarskap eller hemvist, kan verkställighet ej påfordras, med mindre han inställt sig i rättegången eller ock i behörig tid erhållit kännedom om stämningen eller föreläggandet.

Artikel 2.

Framställning om erhallande av verkställighet göres och mottages:

- i Danmark av vederbörande ministerium eller av overøvrighed;
- i Finland av ministeriet för utrikesärendena;
- i Island av justitieministeriet;
- i Norge av vederbörande departement eller fylkesmann; samt
- i Sverige av utrikesdepartementets rättsavdelning eller av länsstyrelse.

Den myndighet, som gör framställningen, skall därvid foga bevis, att domen, beslutet eller förbindelsen uppfyller de i artikel 1 första och tredje styckena för verkställighet stadgade villkor.

Handling, som är avfattad på finska eller islandska språket, skall vara åtföljd av bestyrkt översättning i erforderliga delar till danska, norska eller svenska språket.

Artikel 3.

Fuldbyrdelsen iværksettes i hver stat efter der gældende lov, men kan, forsåvidt angår skriftlige vedtagelser, som ikke er godkendt af domstol eller administrativ myndighed, indskrænkes til indeholdelse i løn, eller hvad der i så henseende sidestilles hermed.

Fuldbyrdelsen foregår uden udgift for den bidragsberettigede, medmindre den iværksettes efter reglerne om tvangsfuldbyrdelse i fast ejendom.

De indkomne beløb oversendes til den myndighed, som har begæret fuldbyrdelsen eller til den, som denne myndighed bestemmer.

Denne overenskomst skal ratificeres, og ratifikationsinstrumenterne skal deponeres i det norske udenrigsministerium, så snart ske kan. Overenskomsten træder i kraft på den første dag i den måned, som følger efter deponeringen af ratifikationsinstrumenterne. Den udgør en integrerende del af konventionen af 10. februar 1931 angående inddrivelse af underholdsbidrag og kan derfor ikke opsiges særskilt.

Til bekræftelse heraf har de respektive befuldmægtigede undertegnet denne overenskomst og forsynet den med deres segl.

3 artikla.

Täytäntöönpano tapahtuu jokaisessa valtiossa siellä voimassa olevan lain mukaan, mutta se voidaan, mikäli on kysymys kirjallisesta sitoumuksesta, joka ei ole tuomioistuimen tai hallinnollisen viranomaisen vahvistama, rajoittaa palkan tai muun pidätykseen, mikä puheenaolevassa suhteessa on siihen verrattava.

Täytäntöönpano suoritetaan tuottamatta menoja elatusapuun oikeutetulle henkilölle, ellei se ole tapahtuva siinä järjestyksessä, joka on voimassa kiinteän omaisuuden osalta.

Kertynyt rahamäärä lähetetään sille viranomaiselle, joka on pyytänyt täytäntöönpanoa, tai sille, jonka tämä viranomainen määrää.

Tämä sopimus on ratifioitava ja ratifioimiskirjat talletettava Norjan ulkoasiainministeriöön niin pian kuin se voi tapahtua. Sopimus tulee voimaan ratifioimiskirjain tallettamista lähinnä seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä. Se muodostaa erottamattoman osan 10 päivänä helmikuuta 1931 tehdystä, elatusavun perimistä pakkotoimin koskevasta sopimuksesta, eikä sitä sentähden voida erikseen irtisanoa.

Tämän vakuudeksi ovat valtuutetut allekirjoittaneet tämän sopimuksen ja varustaneet sen sineteillään.

Artikel 3.

Verkställigheten sker i varje stat enligt där gällande lag men kan, där fråga är om skriftlig förbindelse, som ej är fastställd av domstol eller administrativ myndighet, begränsas till införsel i avlönning eller vad därmed i förevarande hänseende är likställt.

Verkställigheten försigår utan utgift för den berättigade såframt den ej skall ske i den ordning, som gäller beträffande fast egendom.

Influtet belopp översändes till den myndighet, som gjort framställningen, eller till annan som myndigheten bestämmer.

Denna överenskommelse skall ratificeras, och ratifikationshandlingarna skola deponeras i det norska Utrikesdepartementet så snart ske kan.

Överenskommelsen träder i kraft å första dagen i den kalendermånad, som infaller näst efter det ratifikationshandlingarna deponerats. Den utgör en integrerande del av konventionen den 10 februari 1931 angående indrivning av underhållsbidrag och kan därför ej särskilt uppsägas.

Till bekräftelse härav hava de respektive fullmäktige undertecknat denna överenskommelse och försett densamma med sina sigill.

3. grein.

Fullnægjuserðin framkvæmist í hverju ríki samkvæmt þar gildandi lögum, en getur, að því er snertir skriflegt samkomulag, sem ekki er samþykkt af dómstólum eða framkvæmdarvaldinu, orðið takmörkuð við, að haldið sé eftur af launum eða öðru því líku.

Fullnægjuserðin framkvæmist án kostnaðar fyrir meðlagsrétthafa, nema því aðeins að hún sé framin eftir reglunum um aðför í fasteign.

Innkrafin meðlög skulu send því yfirvaldi, sem hefir beiðst fullnægjuserðarinnar, eða til þess, sem það hefir ákveðið.

Samkomulag þetta ber að fullgilda, og skulu fullgildingarskjölin afhent norska utanríkisráðuneytinu svo fljótt sem auðið er. Samkomulagið öðlast gildi fyrsta dag næsta mánaðar eftir að fullgildingarskjölin hafa verið afhent. Samkomulagið er óaðgreinanlegur hluti af samningnum frá 10. febrúar 1931 um innheimtu meðlaga og er því ekki hægt að segja því upp sérstaklega.

Þessu til staðfestingar hafa fulltrúarnir hver um sig undirritað samkomulag þetta og sett undir það innsigli sín.

Art. 3.

Fullbyrdelsen iverksettes i hver stat etter der gjeldende lov, men kan, forsåvidt der handles om skriftlig vedtagelser som ikke er godkjent av en domstol eller administrativ myndighet, innskrenkes til avholdelse i lønn eller fordring som i denne henseende er likestillet med lønn.

Fullbyrdelsen foregår uten utgift for den bidragsberettigede, medmindre den iverksettes etter reglene for tvangsfullbyrdelse i fast eiendom.

De innkomne beløp oversendes til den myndighet som har begjært fullbyrdelsen, eller til annen som denne myndighet bestemmer.

Denne overenskomst skal ratifiseres, og ratifikasjonsdokumentene skal deponeres i det norske Utenriksdepartement så snart skje kan. Overenskomsten trer i kraft på den første dag i den måned som følger etter deponeringen av ratifikasjonsdokumentene. Den utgjør en integrerende del av konventionen av 10. februar 1931 angående inndrivning av underholdsbidrag og kan derfor ikke oppsies særskilt.

Til bekreftelse herav har de respektive befullmektigede undertegnet denne overenskomst og forsynt den med sine segl.

Artikel 3.

Verkställigheten sker i varje stat enligt där gällande lag men kan, där fråga är om skriftlig förbindelse, som ej är fastställd av domstol eller administrativ myndighet, begränsas till införsel i avlöning eller vad därmed i förevarande hänseende är likställt.

Verkställigheten försiggår utan utgift för den berättigade, såframt den ej skall ske i den ordning, som gäller beträffande fast egendom.

Influtet belopp översändes till den myndighet, som gjort framställningen, eller till annan som myndigheten bestämmer.

Denna överenskommelse skall ratificeras, och ratifikationshandlingarna skola deponeras i det norska Utrikesdepartementet så snart ske kan. Överenskommelsen träder i kraft å första dagen i den månad, som infaller näst efter det ratifikationshandlingarna deponerats. Den utgör en integrerande del av konventionen den 10 februari 1931 angående inndrivning av underhållsbidrag och kan därför ej särskilt uppsägas.

Till bekräftelse härav hava de respektive fullmäktige undertecknat denna överenskommelse och försett densamma med sina segill.

Udfærdiget i Oslo i et eksemplar på hvert af følgende sprog: dansk, finsk, islandsk, norsk og svensk, og for det svenske sprogs vedkommende i to tekster, en for Finland og en for Sverige.

Oslo, den 1. april 1953.

MOGENS MELCHIOR.
(L. S.)

Laadittu Oslossa yhte-nä suomen-, tanskan-, islannin-, norjan- ja ruotsinkielisenä kappaleena, jossa ruotsiksi on kaksi tekstiä, toinen Suomea ja toinen Ruotsia varten.

Oslossa, 1. päivänä huhtikuuta 1953.

EDUARD HJ. PALIN.
(L. S.)

Som skedde i Oslo, i ett exemplar på finska, danska, isländska, norska och svenska språken, och för såvitt angår svenska språket i två texter, en för Finland och en för Sverige.

Oslo, den 1. april 1953.

Gert í Osló í einu eintaki á íslenzku, dönsku, finnsku, norsku og sænsku, en þó á sænsku í tveim textum, og er annar ætlaður Finnlandi, en hinn Svíþjóð.

Osló, 1. apríl 1953.

BJARNI ÁSGEIRSSON.

(L. S.)

Utferdiget i Oslo i ett eksemplar på det norske, danske, finske, islandske og svenske språk, og for så vidt angår det svenske språk i to tekster, en for Finnland og en for Sverige.

Oslo, den 1. april 1953.

HALVARD LANGE.

(L. S.)

Som skedde i Oslo, i ett exemplar på svenska, danska, finska, isländska och norska språken, och för såvitt angår svenska språket i två texter, en för Sverige och en för Finland.

Oslo, den 1 april 1953.

ÅKE SJÖLIN.

(L. S.)

F ö r s l a g

till

L a g

**angående ändrad lydelse av 1, 2 och 3 §§ lagen den 29 maj 1931 (nr 157)
om indrivning i Sverige av underhållsbidrag, fastställda i Danmark,
Finland, Island eller Norge.**

Härigenom förordnas, att 1, 2 och 3 §§¹ lagen den 29 maj 1931 om indrivning i Sverige av underhållsbidrag, fastställda i Danmark, Finland, Island eller Norge skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

1 §.

Lagakraftvunnen dom, administrativ myndighets beslut eller skriftlig förbindelse, varigenom i Danmark, Finland, Island eller Norge någon förpliktats eller utfäst sig att utgiva underhållsbidrag till make, förutvarande make, barn i äktenskap, styvbarn, adoptivbarn, barn utom äktenskap eller moder till sådant barn, skall på begäran omedelbart verkställas här i riket efter vad nedan sägs. Detsamma skall gälla sådan i Danmark, Finland, Island eller Norge meddelad ännu icke lagakraftvunnen dom och sådant i något av dessa länder av rätten, domaren eller överexekutor meddelat beslut, som kan verkställas lika med lagakraftvunnen dom.

Är genom — — — ej påfordras.

2 §.

Framställning om — — — justitieministeriet; samt om bidraget fastställts i Norge, av vederbörande departement eller fylkesmann.

Vid framställningen — — — ovannämnda konvention.

Handling, som — — — norska språket.

§.

I avseende — — — allmänna medel.

Influtet belopp översändes till den myndighet, som gjort framställningen, eller till annan som myndigheten bestämmer.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

¹ Senaste lydelse av 3 §, se SFS 1950: 32.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 30 december 1952.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINGMAN, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena samt cheferna för social- och ecklesiastikdepartementen anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, en i justitiedepartementet utarbetad promemoria rörande *vissa ändringar i 1931 års nordiska konventioner om äktenskap m. m. och angående indrivning av underhållsbidrag m. m.* jämte en vid promemorian fogad bilaga innefattande

1) *förslag till ändrad lydelse av artiklarna 2, 7 och 9 konventionen mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge den 6 februari 1931 innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap;*

2) *förslag till förordning angående ändrad lydelse av 2, 7 och 9 §§ förordningen den 31 december 1931 (nr 429) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap;*

3) *förslag till ändrad lydelse av artiklarna 1, 2 och 3 konventionen mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge den 10 februari 1931 angående indrivning av underhållsbidrag; och*

4) *förslag till lag angående ändrad lydelse av 1, 2 och 3 §§ lagen den 29 maj 1931 (nr 157) om indrivning i Sverige av underhållsbidrag, fastställda i Danmark, Finland, Island eller Norge.*

Med förmålan att promemorian, vilken såsom *bilaga A* torde få fogas till detta protokoll, delgivits justitiedepartementen i övriga nordiska länder och av dessa lämnats utan erinran, hemställer föredraganden, att lagrådets utlåtande över nämnda förslag måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:
Sven Fischier.

P. M.

rörande

**vissa ändringar i 1931 års nordiska konventioner om äktenskap m. m. och
angående indrivning av underhållsbidrag m. m.**

Vid möte i maj 1949 mellan de nordiska delegerade för lagsamarbete framfördes från finsk sida förslag om att lysning uttagen i ett av de nordiska länderna skulle berättiga till vigsel i ett annat. Med anledning härav åtog sig de svenska delegerade att till den svenske justitieministern uttala önskemålet om en utredning i frågan. Vid samma möte beslöts vidare att, enär hemskillnadsinstitutet med verkan från den 1 december 1948 införts i den finska äktenskapslagen, Finland skulle taga initiativ till en notväxling för ändring av hithörande bestämmelser i 1931 års nordiska konvention innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap (i fortsättningen kallad äktenskapskonventionen).

Dessa spørsmål upptogs på nytt vid de delegerades möte i maj 1950. Sedan därvid från norsk sida jämväl väckts fråga om viss ändring i 1931 års nordiska konvention angående indrivning av underhållsbidrag, enades de delegerade om att en hemställan skulle riktas till det norska justitiedepartementet med begäran om utarbetande av ett sådant ändringsförslag.

Spörsmålet om vissa ändringar i nu berörda nordiska konventioner har därefter behandlats i olika promemorior samt vid de delegerades möten i maj 1951 och maj 1952. Sålunda föreligga bland annat:

- 1) en norsk promemoria av den 24 november 1950;
- 2) en dansk promemoria av den 22 januari 1951;
- 3) en finsk promemoria av den 30 april 1951;
- 4) två svenska promemorior, dagtecknade i maj 1951; och
- 5) en norsk promemoria av den 20 februari 1952.

Enär den i ärendet förda skriftväxlingen ännu i september 1952 icke hade lett till någon allmänt godtagen lösning av frågan i vad mån och under vilka förutsättningar lysning, som ägt rum i ett nordiskt land, skulle tillerkännas giltighet i övriga nordiska länder, ägde den 7 och 8 oktober 1952 på det svenska justitiedepartementets initiativ ett möte rum i Stockholm mellan särskilt utsedda representanter för de nordiska länderna. I detta möte deltog för Danmark fg. kontorchefen i justitsministeriet Poul Gaarden och sekretären i justitsministeriet Poul Østergaard, för Finland hovrättspresidenten Yrjö Hakulinen, för Island ministern i Stockholm Helgi Pálson Briem, för Norge byråchefen i justisdepartementet Andreas Endresen samt för Sverige riksmarskalken Birger Ekeberg, justitierådet Erik Lind och lagbyråchefen i justitiedepartementet Sigurd Dennemark.

Vid Stockholmsmötet enades man preliminärt om de ändringsförslag, vilka redovisas i det följande. Dessa förslag ha därefter varit föremål för viss underhandsdiskussion mellan justitiedepartementen i berörda länder. Denna diskussion kommer att, i den mån den är av betydelse för förslagets slutliga genomförande, återgivnas i denna promemoria.

A. Äktenskapskonventionen.

1. Om införande av möjlighet att bli vigd i annat nordiskt land än där lysning skett.

I 1 kap. 2 § första stycket lagen den 8 juli 1904 (nr 26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, förmynderskap och adoption stadgas, att om utländsk undersåte vill träda i äktenskap inför svensk myndighet, hans rätt att ingå äktenskapet skall prövas efter lagen i den stat, han tillhör (nationalitetsprincipen). Det tillägges dock, att därest nämnda lag medger att lagen å annan ort skall tillämpas i sagda avseende, sådan lag i stället må lända till efterrättelse (renvoi). I paragrafens andra stycke, som erhöll ändrad lydelse enligt lag den 16 maj 1947 (nr 188), föreskrives att utländsk undersåte, som är gift, dock ej i något fall må ingå äktenskap inför svensk myndighet och att ej heller äktenskap må slutas mellan dem, som äro i rätt upp- och nedstigande släktskap med varandra eller äro syskon (ordre public).

Enligt 4 § första stycket i samma kapitel skall vad svensk lag stadgar i fråga om lysning till äktenskap, så ock i övrigt om formen för äktenskaps avslutande, äga tillämpning även för det fall att utländsk undersåte vill inför svensk myndighet här i riket träda i äktenskap. I paragrafens andra stycke stadgas, att om främmande stats lag innehåller föreskrift om lysning för det fall att undersåte i den stat vill ingå äktenskap utom sitt hemland, Konungen äger förordna, att giftermål inför svensk myndighet ej må ske, innan visat varder att sådan lysning ägt rum eller att behörig myndighet i den främmande staten från den lysning meddelat befrielse; dock att sådan lysnings försummande ej här må föranleda giftermålets ogiltighet, ändå att dylik påföljd är stadgad i den främmande statens lag. Något dylikt förordnande är ej meddelat.

Jämlikt 7 kap. 5 § första stycket i 1904 års lag äger Konungen, efter avtal med Danmark, Finland, Island och Norge eller med en eller flera av dessa stater, med avseende å undersåtar i fördragsslutande stat, stadga avvikelser från de i 1904 års lag givna bestämmelserna om internationella rättsförhållanden rörande bl. a. äktenskaps ingående, äktenskapsskillnad och hemskillnad, så ock i övrigt meddela föreskrifter i dessa hänseenden.

Med stöd av detta stadgande har i kungl. förordningen den 31 december 1931 (nr 429) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap förordnats att, såvitt angår förhållandet till Danmark, Finland, Island och Norge, här i riket skola lända till efterrättelse bl. a. vissa i 1—10 §§ av förordningen upptagna bestämmelser angående äktenskap, vilka ansluta sig till den inledningsvis omnämnda nordiska äktenskapskonventionen.

Denna konvention innehåller i art. 1 första stycket den mot 1 § första stycket i 1931 års förordning svarande föreskriften, att om medborgare i en av de fördragsslutande staterna vill träda i äktenskap inför myndighet tillhörande någon av de övriga, hans rätt att ingå äktenskapet skall prövas efter lagen i den staten, under förutsättning att han sedan minst två år har hemvist därstädes, men eljest enligt hemlandets lag. I andra stycket av samma artikel, vilken motsvarar 1 § andra stycket i förordningen, stadgas att om hemlandets lag skall vinna tillämpning, rätten att ingå äktenskapet må styrkas genom intyg av myndighet tillhörande hemlandet (äktenskapscertifikat).¹

¹ Här bortses från den punkt i 1 § andra stycket förordningen, som uteslöts genom förordning den 16 maj 1947 (nr 190); jfr första lagutskottets utlåtande 1947 nr 29 s. 10.

Den i 1 art. första stycket upptagna kollisionsnormen kan sägas innefatta en kompromiss mellan den s. k. nationalitetsprincipen, som i Finland och Sverige är den grundläggande principen på den internationella familjerättsens område, samt den s. k. domicilprincipen, som hyllas i Danmark och Norge. Kompromissen innebär, att de nordiska länderna i förhållandet sig emellan enats om en så att säga kvalificerad domicilprincip, innebärande att frågan huruvida domicillandets eller hemlandets lag skall tillämpas göres beroende av om hemvistet varat i minst två år eller ej. Art. 1 avser dock allenast det fall att någon, som är medborgare i en av de fördragsslutande staterna, vill ingå äktenskap inför myndighet tillhörande annan sådan stat. De fall åter, då någon vill gifta sig inför myndighet tillhörande hemlandet, regleras ej av konventionen. Om en svensk medborgare skall ingå äktenskap inför svensk myndighet, blir följaktligen svensk lag att tillämpa, även om han har hemvist utanför Sverige, ja även om han sedan minst två år har hemvist i Danmark, Finland, Island eller Norge.¹

Enligt art. 2 i konventionen, motsvarande 2 § i förordningen, gäller med avseende å lysning och vigsel lagen i den stat, vigselmyndigheten tillhör (lex loci celebrationis).

Då här talas om lysning, avses tre skilda frågor, nämligen dels huruvida vigseln över huvud skall föregås av ett kungörelseförfarande, dels huru sådant kungörande skall ske och dels frågan om hinderansakans verkställande.² Sistnämnda spörsmål, d. v. s. sättet förindersprövningen, avses även i art. 1 andra stycket. Det är emellertid att märka, att den materiellaindersprövningen icke skall ske enligt lex loci celebrationis utan enligt den lag som jämlikt art. 1 första stycket är tillämplig på frågan angående nupturients rätt att ingå äktenskapet, d. v. s. antingen domicillandets eller hemlandets lag.³

Av art. 2 följer att lysning och vigsel för närvarande måste ske i samma stat. Denna princip har visat sig vara förenad med olägenheter i den praktiska tillämpningen. Särskilt ur finsk och norsk synpunkt har det sålunda framstått som en avsevärd olägenhet att medborgare i ett nordiskt land, som erhållit lysning i sitt hemland men vill bli vigd i en annan nordisk stat, dessförinnan måste taga ut ny lysning i vigsellandet. Som ett exempel kan nämnas att finska medborgare, vilka efter att ha uttagit lysning i hemlandet rest över till Stockholm i den tron att de utan vidare kunde vigas i därvarande finska församling, vid ankomsten till Stockholm erfarit att detta icke låte sig göra, enär kyrkoherden i nämnda församling är att anse såsom svensk ämbetsman. För att denne skulle äga förrätta vigseln fordrades därför, att lysning ägt rum även i Sverige.⁴ Liknande svårigheter uppstå i följande fall. En norsk sjöman tjänstgör ombord på ett fartyg, som efter en längre utrikes resa tillfälligt anlöper svensk hamn. Sjömannen är förlovad med en norsk kvinna, som uppehåller sig i Norge. De trolovade vilja utnyttja den tid, fartyget ligger i den svenska hamnen, till att bli vigda. Sedan de uttagit lysning i Norge, beger sig kvinnan därför till den plats i Sverige där hennes fästman befinner sig, men vigsel kan ej förrättas på grundval av allenast den norska lysningen. De svårigheter, som i praktiken kunna uppstå till följd av principen att lysning och vigsel måste ske i samma land, framstå särskilt tydligt i de finsk-svenska gränstrakterna. I en vid ett konvent för

¹ Se motiven till konventionen, SOU 1929: 12 s. 42 f.

² SOU 1929: 12 s. 45.

³ Jfr samma ställe.

⁴ Det må anmärkas, att kyrkoherden i svenska församlingen i Köpenhamn i sin egenskap av legationspredikant har ställning som svensk diplomat. Redan på grund härav uppstå ej svårigheter av nu angiven art, när svenskar efter förutgången lysning i Sverige vilja vigas inför honom; jfr nedan om intern dansk rätt.

svenska och finska gränsbygdens prästerskap utarbetad, till domkapitlen i Uleåborgs och Luleå stift ställd skrivelse den 27 januari 1948 heter det sålunda bland annat:

Vid utövandet av den prästerliga tjänsten här i gränsbygden har det visat sig, att gällande äktenskapslagstiftning i vissa fall medfört avsevärda olägenheter för medborgarna i de båda länderna, Finland och Sverige. Som ett aktuellt exempel härpå kan nämnas, att en finsk kvinna, för vilken lysning ägt rum i Sverige enligt gällande lag, före vigseln avrest till sitt hemland, men sedan på grund av gällande bestämmelser rörande resetillstånd och pass icke utan stora svårigheter kunnat komma inför svensk vigselmyndighet, som i detta fall äger rätt att viga. Som ett annat exempel kan anföras i gränsbygden rådande gammal tradition, att bröllop i anslutning till vigseln vanligtvis anordnas i brudens hem. Därest icke lysning ägt rum i det land, där brudens hem är beläget, kan således sedvanligt bröllop icke äga rum i samband med vigseln. I andra fall kunna kontrahenterna eller anhöriga vilja anordna bröllop i mannens hem, men kan detta icke utan olägenheter ske på grund av nu gällande bestämmelser för vigsel. De stora avstånden här uppe kunna också medföra avsevärda svårigheter för dem som önska träda i äktenskap att nå vederbörlig vigselmyndighet. I andra fall kunna ock känsloskäl spela in, t. ex. att vederbörande vill vigas av sin konfirmationslärare etc.

Vid en i anledning av denna skrivelse företagen utredning framgick att, trots gällande bestämmelser, vigsel inför svensk präst i de svensk-finska gränstrakterna i icke mindre än omkring 200 fall skett efter förutgången lysning i allenast Finland. I allmänhet hade därvid den ena av nupturienterna varit svensk. Som en förklaring till denna praxis anfördes, att bröllopp hade varit ordnat i förväg med inbjudna gäster och att i vissa fall ett uppskov med vigseln enligt pastors bedömande kunnat innebära en chock för bruden med allvarliga konsekvenser, när hon befunnit sig i långt framskridet havandeskap. Kontraktsposten i Norrbottens norra distrikt framhöll i anledning av utredningen, att det skulle innebära en avsevärd lättnad för befolkningen på ömse sidor om den svenska gränsen om vigsel, åtminstone där den ene av kontrahenterna vore svensk medborgare, kunde få ske efter lysning som ägt rum i det angränsande landet. Enligt vad kyrkobokföringsinspektören i Karlstads stift upplyst, skulle också befolkningen i gränstrakterna mellan Värmland och Norge hälsa en reform med tillfredsställelse.

Den här lämnade framställningen av de svårigheter, som i praktiken möta i anledning av den i konventionens art. 2 fastslagna principen att lysning och vigsel måste ske i samma land, tarvar en komplettering. Det bör sålunda framhållas, att enligt den interna äktenskapslagstiftningen i Danmark, Island och Norge dessa länder kunna dispensera från kravet på lysning i vidare utsträckning än som är möjligt enligt finsk och svensk rätt. För att den konkreta innebörden av bestämmelsen i art. 2 skall klarare framstå synes lämpligen en kortfattad redogörelse böra lämnas för de nordiska ländernas interna lysningsregler, såvitt de äro av intresse i detta sammanhang.

Vad först Danmark beträffar gäller enligt loven den 30 juni 1922 om äkteskaps indgaaelse och oplösning, att offentlig lysning skall äga rum innan äktenskap ingås (§ 20 st. 1). Lysning skall av bägge de trolovade sökas på den plats i landet, där bruden bor (§ 20 st. 2). Har bruden icke hemvist i Danmark, begäres lysning på den plats där brudgummen bor eller, om icke heller han bor i Danmark, på den plats där en av de trolovade uppehåller sig (§ 20 st. 4). Om någon av de trolovade har hemvist i ett annat europeiskt land än Danmark (Sovjetunionen dock undantaget), skall förutom lysning i Danmark tillika kungörelse om äktenskapet ske på den plats i utlandet,

där vederbörande har sitt hemvist, för såvitt icke från hans hemlands myndigheter föreligger attest om att hinder mot äktenskapet icke möter enligt hans hemlands lag. Sådan kungörelse skall intagas i den mest spridda tidningen på den utländska orten. Lysning företages endast en gång och lysningsfristen är fjorton dagar (§ 23 st. 1). När särskilda skäl tala därför, kan befrielse från lysning meddelas »ved kongelig bevilling i overensstemmelse med de hidtil fulgte regler» (§ 26 st. 1). Beträffande den praktiska tillämpningen av detta stadgande — som endast tar sikte på dispens från själva publicitetskravet — må här allenast nämnas att utomlands bosatta personer, som önska ingå äktenskap under ett kortvarigt uppehåll i Danmark, kunna erhålla dispens från lysning, om det föreligger antingen attest från vederbörande hemlands myndigheter, att hinder mot äktenskapet icke möter enligt hemlandets lag, eller attest om att lysning har ägt rum i hemlandet och att det därvid icke yppats något hinder mot äktenskapet. Meddelas sådan dispens, bortfaller också kravet på kungörelse i utlandet. Lysning kan också underlåtas, om det på grund av en av de trolovades sjukdom skulle innebära allvarlig fara att uppskjuta vigseln (§ 26 st. 2). — Det må anmärkas, att man i praxis tillämpar den danska äktenskapslagens bestämmelser på alla danska medborgare oavsett var de äro bosatta.

Enligt den finska äktenskapslagen av den 13 juni 1929 gäller att lysning skall av bägge de trolovade begäras hos lysningsmyndighet i den ort, där kvinnan är införd i kyrkobok eller motsvarande register (14 §). Är trolovad kvinna icke införd i kyrkobok eller motsvarande register i Finland, skall lysning begäras samt för henne avkunnas och anslås där hon vistas (27 § st. 1). Motsvarande gäller i fråga om lysnings avkunnande eller anslående för mannen i händelse han ej är bokförd i Finland (§ 27 st. 2). Efter en 1944 genomförd lagändring (Författningssamlingen nr 648) skall lysning för kyrklig vigsel kungöras i kyrkan allenast en gång (tidigare tre söndagar å rad) och vigsel kunna förrättas sedan den kungjorda lysningen varit anbragt på en anslagstavla i kyrkan under en tid av sju dagar (17 § st. 1). Tidigare gällde att om trolovad var livsfarligt sjuk eller under krigstid i krigstjänst eller därtill inkallad, lysning till kyrkligt äktenskap behövde avkunnas blott en gång och att borgerligt äktenskap kunde ingås utan lysning (20 §). Detta stadgande har 1944 blivit på det sätt ändrat, att lysning till kyrkligt äktenskap i nämnda fall kan ske enbart genom dess avkunnande i kyrkan — varför alltså vigsel då kan förrättas utan att sjudagarsfristen behöver avvaktas — varjämte även andra »allvarliga skäl» än de i tidigare lag uttryckligen nämnda numera kunna komma i betraktande. I § 5 sista stycket lagen den 5 december 1929 angående vissa familjerättsliga förhållanden av internationell natur stadgas beträffande utlännings rätt att träda i äktenskap inför finsk myndighet, att därest lagen i utlännings hemland innehåller föreskrift om lysning för det fall att en dess medborgare ärnar ingå äktenskap inför annan stats myndighet, han ej må till äktenskap viga, innan jämväl sådan lysning ägt rum eller befrielse därifrån utverkats (jfr även §§ 1—4 förordningen den 28 december 1929 om tillämpning av sistnämnda lag).

Enligt § 19 i den isländska äktenskapslagen av den 27 juni 1921 gäller i princip att äktenskap icke må ingås utan föregående lysning. Lysning skall av bägge de trolovade sökas hos vigselförrättaren i den ort där kvinnan bor. Är kvinnan ej bosatt i Island, skall lysning sökas där mannen bor. Om ingen av de trolovade är bosatt i landet, kunna de söka lysning där en av dem uppehåller sig. Lysning skall kungöras och kungörelsen skall vara anslagen under tre veckor (§ 22). Är den ene av de trolovade kyrkobokförd i utlandet, förfäres med lysning enligt justitieministeriets närmare för-

ordning (§ 22). Emellertid gäller enligt § 25 såsom en allmän regel, att befrielse från lysning kan erhållas genom kunglig licens (avgift 15 kronor). Är trolovad farligt sjuk, erfordras ej licens. — I praktiken utnyttjas i stor utsträckning sedan 125 år tillbaka möjligheten att genom köp av licens erhålla befrielse från lysning. Denna praxis har med hänsyn till befolkningens ringa antal icke vållat några olägenheter. Man har huvudsakligen litat till vigselvittnenas kännedom om de trolovade.

I Norge finnas regler om lysning upptagna i 2 kap. loven den 31 maj 1918 om ingaaelse og opløsning av egtenskap. Enligt § 12 skall offentlig lysning äga rum innan äktenskap ingås och lysning skall av bägge de trolovade begäras hos vigselmyndigheten på den plats i riket där en av dem bor eller, om ingen av dem har hemvist i Norge, där en av dem uppehåller sig. Lysningen skall vara kungjord minst fjorton dagar före äktenskapets ingående (§ 15 st. 3). Om någon av de trolovade har sitt hemvist i utlandet, skall lysningen tillika kungöras där i de fall och på det sätt Konungen bestämmer (§ 15 st. 2). Dylika bestämmelser ha emellertid ännu ej utfärdats och något kungörelseförfarande i utlandet praktiseras därför ej. Lysning kan underlätas, om en av de trolovade ligger på sin dödsbädd. Skulle det eljest innebära stor olägenhet att uppskjuta äktenskapet, kan med fylkesmannens medgivande lysningsfristen förkortas eller lysning helt underlätas (§ 18). Denna dispensmöjlighet utnyttjas i stor utsträckning i de fall då lysning redan skett i något av de övriga nordiska länderna. Äro bägge de trolovade medborgare i ett annat nordiskt land än Norge, är i varje fall i Oslo regeln den att fylkesmannen utan vidare samtycker till att norsk lysning ej behöver ske. Är en av de trolovade norsk medborgare, kräves för ett dylikt medgivande däremot — i överensstämmelse med vad som stadgas i § 18 äktenskapslagen — att det blir styrkt, att det skulle innebära en stor olägenhet att uppskjuta äktenskapet. Om fylkesmannen därvid icke finner anledning att helt dispensera från lysningsregeln, kan han emellertid som sagt samtycka till att lysningsfristen förkortas. — Det må anmärkas, att man i praxis tillämpar den norska äktenskapslagens bestämmelser på alla norska medborgare oavsett var de äro bosatta. — När lysning begäres av medborgare i annat nordiskt land, kräves i allmänhet äktenskapsattest. Endast undantagsvis, såsom när det brådskar med äktenskapets ingående, kan det tänkas att kravet på äktenskapsattest fränfaller. Vigselförrättaren får då på egen hand avgöra, om villkoren för rätt att ingå äktenskap äro uppfyllda efter den främmande lag som skall tillämpas. Ofta söker vigselförrättaren därvid att få ett utlåtande från vederbörande lands legation eller konsulat i Norge.

Vad slutligen svensk lagstiftning beträffar stadgas i 3 kap. giftermålsbalken den 11 juni 1920, att till äktenskap skall lysas i den svenska församling där kvinnan är kyrkobokförd eller, om hon varken är eller bör vara kyrkobokförd i sådan församling, där hon vistas (1 § st. 1). Är mannen kyrkobokförd i annan svensk församling, skall han då lysning sökas — detta skall ske av bägge de trolovade — förete s. k. äktenskapsbetyg (2 § 1 mom.). Kungörelse om utfärdat äktenskapsbetyg skall uppläsa i kyrkan nästa söndag. Sedan de trolovade fullgjort vissa i 2 § angivna åligganden och prästen funnit hinder mot äktenskapet ej möta, skall han genast utfärda lysningssedel, vilken skall kungöras i kyrkan tre söndagar å rad (3 § st. 1). I vissa fall må äktenskap ingås utan att lysning föregått (6 §). Förutsättning härför är att trolovad är dödligt sjuk eller att mannen kallats till uppbrott mot fienden eller att eljest allvarlig fara föreligger att vigsel ej kan komma till stånd om lysning skall avvaktas. I 1 kap. 3 § 1904 års lag om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, för-

mynderskap och adoption stadgas att intyg, att svensk undersåte som vill träda i äktenskap inför utländsk myndighet äger ingå äktenskapet enligt svensk lag, ej må av svensk myndighet utfärdas innan sökandens avsikt blivit offentligen kungjord. Närmare föreskrifter huru sådant äktenskaps-certifikat må erhållas ha utfärdats i en förordning den 3 december 1915. Där stadgas att svensk undersåte, som är kyrkobokförd i svensk församling, ej må erhålla äktenskaps-certifikat med mindre han fullgjort vad i svensk lag är stadgat såsom villkor för erhållande av lysning och efter ett publikationsförfarande av samma art som det, vilket ingår i lysning (1 §). Har sökanden hemvist utom Sverige utan att vara eller böra vara kyrkobokförd i svensk församling, äger han begära äktenskaps-certifikat hos vederbörande svenske beskickningschef eller konsul. Denne har att, sedan sökanden fullgjort vad i lag såsom villkor för erhållande av lysning är stadgat, å beskickningen eller konsulatet anslå kungörelse om lysningen samt införa kungörelsen i pressen med angivande av viss tid inom vilken hinder mot äktenskapet skall anmälas (3 §). Enligt en likaledes den 3 december 1915 utfärdad förordning gäller att utländsk undersåte, som vill träda i äktenskap inför svensk myndighet, har att förebringa antingen intyg av behörig myndighet i hemlandet att enligt dess lag hinder mot äktenskapet ej möter eller också vissa närmare angivna handlingar, med ledning av vilka svensk myndighet själv kan företaga hindersprövningen.

Innan denna redogörelse för de nordiska ländernas interna lysningsregler avslutas, må även nämnas att bestämmelserna om *giltighetstiden* för lysning äro olika i de nordiska länderna. I Danmark och Norge är den tre månader (§ 33 st. 2 resp. § 25 st. 2), i Island tolv veckor (§ 32), i Finland sex månader (23 § st. 3) och i Sverige fyra månader (3 kap. 6 § st. 2).¹

Av den nu lämnade redogörelsen framgår att lysningsfristen i Sverige numera är längre än i övriga nordiska länder utom Island samt att — såsom redan förut anmärkts — de danska, isländska och norska dispensreglerna äro icke obetydligt liberalare än de finska och svenska.

Mot bakgrunden av denna redogörelse skulle det av alla nordiska länder i och för sig biträdda önskemålet, att lysning som företagits i ett av länderna måtte i åtminstone viss utsträckning tillerkännas verkan i de övriga, kunna tänkas genomfört på det sättet att alla nordiska stater i sina interna äktenskapslagar införde likartade, tämligen liberala dispensregler. Som en komplettering till en sådan reform skulle man måhända också kunna tänka sig, att lysningsfristen över lag bestämdes lika, exempelvis till allenast en vecka. Under de långvariga förhandlingar som förts i ämnet ha de nordiska justitiedepartementen likväl kommit fram till det resultatet, att problemet om lysnings internordiska giltighet icke lämpligen bör angripas på det interna planet utan i stället i första hand lösas inom ramen för äktenskapskonventionen. Enighet har slutligen också vunnits därom, att ett tidigare särskilt från norsk sida framfört önskemål att trygga lysningens publicitetsfunktion — genom att städse kräva lysningens kungörande i det land där åtminstone en av de trolovade är bosatt — bör tillgodoses genom de materiella lysningsreglerna i varje särskilt land och ej genom de konventionsbestämmelser som reglera tillämplig lag med avseende å lysningen.

När det därefter gällt att finna en konventionsmässig reglering, som upphäver det enligt äktenskapskonventionens art. 2 obligatoriska sambandet mellan lysning och vigsel, ha emellertid olika lösningar föreslagits och delade meningar yppat sig. Sätillvida har dock enighet rått, att de i äkten-

¹ Ett år om trolovad tillhör den nomadiserande lappbefolkningen.

skapskonventionens art. 1 fastslagna kollisionsnormerna angående vilken stats lag, som skall vara tillämplig med avseende å trolovads rätt att ingå äktenskap i annat nordiskt land än det där han är medborgare, ej böra rubbas. Med denna utgångspunkt och under beaktande av att själva hindersprövningen otvivelaktigt är det sakligt sett viktigaste momentet i lysningsförfarandet, nådde man vid det inledningsvis omnämnda möte, som avhölls i Stockholm i oktober 1952, preliminärt enighet om att såsom huvudregel bibehålla den nuvarande regeln i art. 2, jämlikt vilken lysning skall ske enligt vigsellandets lag, men att som ett undantag från denna regel stadga att lysning enligt nämnda lag icke kräves, därest lysning, som alltjämt äger giltighet, fullbordats enligt lagen i någon annan av staterna samt vardera av de trolovade därvid befunnits äga rätt att ingå äktenskapet enligt den lag, som i *vigsellandet* skall läggas till grund vid prövningen av denna fråga. Detta undantag skulle enligt den preliminära överenskommelsen uttryckligen gälla, även om art. 1 vore tillämplig allenast på den ene av de trolovade. Så blir fallet om den ena trolovade är medborgare i det land där äktenskapet ingås, medan den andra är medborgare i annat nordiskt land.

Bakom denna preliminärt godtagna lösning ligger den av alla ländernas representanter delade uppfattningen, att lysningsförrättaren vid den hindersprövning som på honom ankommer måste utgå ifrån antagandet att vigseln kommer att ske i samma land som lysningen. Enighet förelåg med andra ord därom, att lysningsförrättaren icke borde åläggas skyldighet eller ens medgivas befogenhet att på därom framställd begäran verkställa hindersprövningen enligt den lag som skall tillämpas i någon annan såsom vigselland uppgiven nordisk stat.

Om den preliminärt godtagna regeln genomföres, blir följderna att i nästan alla praktiskt betydelsefulla fall vigsel kan förrättas i vilket som helst av de nordiska länderna efter förutgången lysning i något annat av dem. Till en början kommer sålunda vigsel att utan vidare kunna förrättas i exempelvis Sverige mellan två i Finland (Danmark, Norge) bosatta finska (danska, norska) medborgare efter lysning i Finland (Danmark, Norge). Vid den finska (danska, norska) lysningen har ju nämligen frågan om nupturienternas rätt att ingå äktenskapet prövats enligt finsk (dansk, norsk) lag och denna lag skall jämlikt art. 1 läggas till grund vid hindersprövningen även i Sverige. Den vid Stockholmsmötet utarbetade regeln innebär vidare, att vigsel utan vidare kan företagas i Sverige även i det fallet att en finsk, i Finland bosatt man och en i Sverige bosatt svensk kvinna erhållit lysning i Finland. Mannens rätt att ingå äktenskapet har ju vid lysningen prövats enligt finsk lag och kvinnans rätt enligt svensk lag. Härvid är dock att märka, att hindersprövningen i Finland skett jämlikt art. 1 beträffande kvinnan men beträffande mannen, vars rätt att i Finland ingå äktenskapet ej regleras av konventionen, jämlikt intern finsk rätt. Vid vigsel i Sverige är förhållandet det omvända, i det att art. 1 i konventionen är tillämplig på mannen men ej på kvinnan, vars rätt att ingå äktenskapet skall prövas efter svensk lag. Med hänsyn till att hindersprövningen både i Finland och Sverige skall ske enligt finsk lag i vad gäller mannen och enligt svensk lag i vad avser kvinnan, blir emellertid resultatet enligt den preliminärt godtagna undantagsregeln att vigsel i Sverige utan vidare kan äga rum på den i Finland åtgångna lysningen. Fallet kan givetvis varieras dels så att den ena kontrahenten tänkes vara en i Norge bosatt norsk man och den andra en i Sverige bosatt svensk kvinna etc. och dels så att efter lysning i Sverige vigsel begäres i Finland etc.

Klart är emellertid, att den preliminära regeln icke innebär att lysning, som skett i ett nordiskt land, städse tillerkännes giltighet i övriga nordiska länder. Till en början är sålunda att märka, att konventionen icke

heller enligt den vid Stockholmsmötet föreslagna ändringen kommer att reglera det fallet att två medborgare i samma nordiska stat önska viga sig i hemlandet efter att ha uttagit lysning i något annat nordiskt land. Detta fall saknar måhända icke praktisk betydelse. Det kan ju exempelvis tänkas att två finnar, som sedan någon tid äro domicilierade på den svenska sidan om svensk-finska gränsen, uttaga lysning i den svenska församling där de bo men av känslöskäl eller andra skäl vilja viga sig i kvinnans finska hem. Detta fall kan emellertid icke utan avsevärda svårigheter inordnas under konventionen och det har därför åtminstone från dansk, norsk och svensk sida ansetts lämpligast att, i den mån behov därav anses föreligga, reglera fallet i varje lands interna lagstiftning. Ett liknande fall inträffar, om. t. ex. två i Norge sedan mer än två år bosatta danskar fått lysning i Norge men vilja viga sig i Sverige. På grund av art. 1 har ju hindersprövningen i Norge därvid skett enligt norsk lag, under det att frågan om äktenskapshinder vid vigsel i Sverige jämlikt samma artikel skall bedömas enligt dansk lag. Fallet är dock föga praktiskt och den omständigheten att detsamma ej täckes av den föreslagna undantagsregeln ansågs vid Stockholmsmötet sakna betydelse. — Ett annat, däremot ingalunda helt oviktigt fall, som heller icke täckes av den preliminära regeln, är följande. En finsk kvinna är sedan mer än två år domicilierad i Sverige. Hon uttager här jämte sin svenske trolovade lysning, varvid hennes rätt att ingå äktenskapet, jämlikt konventionens art. 1, prövas enligt svensk lag. Hindersprövningen beträffande mannen sker likaledes enligt svensk lag, dock ej till följd av konventionen. De trolovade vilja därefter låta viga sig i kvinnans finska hem. Enligt den preliminära regeln kan vigsel emellertid icke ske på grundval av allenast den svenska lysningen. Visserligen skall även i Finland mannens rätt att ingå äktenskapet bedömas enligt svensk lag — nu på grund av konventionens art. 1 — men hindersprövningen beträffande kvinnan skall i Finland ske enligt finsk rätt; med avseende å henne är i detta läge konventionen icke tillämplig. Fallet kan givetvis varieras exempelvis så, att kvinnan tänkes vara domicilierad i Danmark eller Norge och mannen vara en i sitt hemland bosatt dansk eller norrman. Vid Stockholmsmötet lyckades man icke föra in detta fall under konventionen, men åtminstone de danska, norska och svenska representanterna ansågo att fallet — som ju icke kan sägas ha på långt när samma praktiska betydelse som de fall vilka täckas av den preliminära regeln — utan större nackdel kan överlätas åt den nationella lagstiftarens reglering. Det må i detta sammanhang anmärkas, att den preliminära regeln skulle medge att vigsel utan vidare ägde rum på den svenska lysningen, om fallet ändras så att kvinnan antages vara domicilierad i Sverige sedan *mindre* än två år. Därvid skall ju nämligen kvinnans rätt att ingå äktenskapet, till följd av konventionens art. 1, även i Sverige bedömas enligt finsk lag.

Med hänsyn till att vigselförrättaren är skyldig att vägra vigsel i de fall då — trots fullbordad lysning — hinder mot äktenskapet är honom kunnigt (jämför för svensk del 6 kap. 4 § första stycket giftermålsbalken), enades man om att formulera undantagsregeln negativt (»Lysning enligt denna lag kräves dock icke — — —»). Denna formulering torde även medge vigselförrättaren rätt att vägra vigsel, om i hans land mot äktenskapet föreligger hinder av ordre public-natur, som saknar motsvarighet i lysningslandet.

Vid Stockholmsmötet uttalades från dansk sida önskemål om sådant förtydligande av huvudregeln, att däri uttryckligen måtte utsägas att med begreppet lysning jämväl skulle avses sättet för hindersprövningen. Det framhölls nämligen att termen lysning enligt danskt juridiskt språkbruk endast toge sikte på själva kungörelseförfarandet. I anledning härav enades man om att huvudregeln skulle erhålla följande lydelse: »Med avseende å lys-

ning, däri inbegripet frågan om prövning av de trolovades rätt att ingå äktenskapet, och vigsel gäller lagen i den stat, vigselmyndigheten tillhör.» — Under den brevväxling, som följt på Stockholmsmötet, har från finsk sida framhållits att tillägget syntes kunna uppfattas som en hänvisning till den i art. 1 verkställda regleringen angående vilken stats lag som skall läggas till grund vid den materiella hindersprövningen. Denna anmärkning synes befogad och det föreslås därför att huvudregeln i stället formuleras sålunda: »Om lysning, däri inbegripet sättet för hindersprövning, och om vigsel gäller lagen i den stat, vigselmyndigheten tillhör.»

Efter Stockholmsmötet ha de danska, isländska och norska justitiedepartementen meddelat, att de godtoge den preliminära överenskommelsen. Det norska justitiedepartementet har i detta sammanhang framhållit att bestämmelsen, att undantagsregeln skall gälla även om art. 1 är tillämplig allenast på den ena av de trolovade, efter sin ordalydelse syntes omfatta jämväl det fallet att en medborgare i annan fördragsslutande stat än den, vigselmyndigheten tillhör, vill ingå äktenskap med medborgare i ett icke-nordiskt land, d. v. s. i en icke-konventionsstat. I anledning härav har från svensk sida påpekats att art. 2 i fråga om giltighetsområdet måste anses bygga på art. 1, enligt vilken konventionen endast gäller medborgare i konventionsstater. Det må vidare påpekas att den förut återgivna i 7 kap. 5 § första stycket 1904 års lag om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap m. m. upptagna regeln endast innefattar bemyndigande för Konungen att efter avtal med de nordiska staterna, med avseende å undersåtar i fördragsslutande stat, stadga avvikelser från de i 1904 års lag givna bestämmelserna. Enighet har därefter under hand uppnåtts om att undantagsregeln skall vara tillämplig endast om båda de trolovade äro medborgare i konventionsland samt åtminstone en av dem tillika är medborgare i annat konventionsland än det vigselmyndigheten tillhör. För att bestämmelsen skall bli fullt tydlig föreslås emellertid nu, att den formuleras sålunda: »Vad nu sagts skall gälla även om allenast den ena av de trolovade är medborgare i annan fördragsslutande stat än den, vigselmyndigheten tillhör.»

Från finsk sida ha efter Stockholmsmötet till svenska justitiedepartementet översänts två promemorior, i vilka förklarats att den preliminära överenskommelsen icke helt tillfredsställde Finlands intressen och att man borde söka nå fram till en lösning, enligt vilken en i ett nordiskt land fullbordad lysning undantagslöst tillerkändes allmän nordisk giltighet såvitt anginge själva formkravet. Som skäl för detta ändringsförslag åberopades därvid främst att den preliminära regeln icke omfattade det fallet att någon, som sedan minst två år har hemvist i ett nordiskt land, ville på grund av en därstädes erhållen lysning viga sig i annat nordiskt land. Fallet sades ha särskilt stor praktisk betydelse för de svensk-finska gränstrakterna. Det kunde där ofta förekomma, att man under årtal bodde på ena sidan gränsen utan att dock umgänget med släktingarna i det angränsande hemlandet avbrutits. Med hänsyn till att Sverige vore immigrationsland i förhållande till Finland, kunde konfliktlägen oftast väntas uppstå i den formen att lysning skedde i Sverige men vigsel begärdes i Finland. Från svensk sida har i anledning härav svarats att det finska ändringsförslaget icke kunde genomföras utan nya, lidsödande förhandlingar med samtliga nordiska länder samt att det svenska justitiedepartementet vore angeläget om att såvitt möjligt undvika sådana förhandlingar, framför allt av den anledningen att man önskade få konventionens hemskillnadsregler reviderade redan under vårriksdagen 1953. Vidare har från svensk sida framhållits att den vid Stockholmsmötet utarbetade texten onekligen läckte de praktiskt särskilt viktiga fall som ursprungligen föranlett krav på en revision av konventionens lys-

ningsregel. Slutligen har anförts att man, enär problemet syntes ha praktisk betydelse huvudsakligen för Finlands del, på svensk sida vore tacksam för ett i andra hand framfört finskt erbjudande att lösa detsamma genom intern finsk lagstiftning, något som obestriddigen icke mötte hinder i konventionen. Sedan jämväl de danska och norska justitiedepartementen under hand förklarar sig vilja vidhålla den preliminära överenskommelsen, har det finska justitieministeriet därefter meddelat, att man även från finsk sida godtog denna överenskommelse och att man komme att överväga huruvida en intern finsk lagändring borde genomföras i syfte att reglera jämväl vissa fall som icke täcktes av det vid Stockholmsmötet utarbetade förslaget.

Häri genom har alltså slutlig enighet vunnits om en lösning i enlighet med det preliminära förslaget. Om förslaget genomföres, kräves för Sveriges vidkommande motsvarande ändring av 2 § kungl. förordningen den 31 december 1931 om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap. Förslag till ändrad lydelse av äktenskapskonventionen och nämnda förordning ha utarbetats och finnas upptagna i en vid denna promemoria fogad bilaga.

Vid överläggningarna i Stockholm underströks önskvärdheten av att varje nordisk stat, samtidigt som den föreslagna konventionsändringen genomföres, i sin interna lagstiftning inför en regel av innehåll att lysningsbevis avseende medborgare i annan nordisk stat skall innehålla uppgift om den lag, efter vilken hindersprövningen skett.

2. Ändring av vissa bestämmelser om hemskillnad (art. 7 och 9).

Enligt art. 7 första stycket äktenskapskonventionen gäller, att yrkande om hemskillnad eller äktenskapsskillnad mellan medborgare i fördragsslutande stat skall upptagas i den stat, där de senast haft hemvist samtidigt och endera alltså är bosatt. I andra stycket av samma artikel stadgas, att om yrkandet enligt första stycket ej kan upptagas i någon av staterna *eller yrkande om hemskillnad eller äktenskapsskillnad efter hemskillnad mellan makar, som ej äro finska medborgare, enligt första stycket skulle upptagas i Finland*, yrkandet må väckas i stat, där endera maken är medborgare. Undantagsregeln beträffande Finland har sin förklaring däruti att den finska äktenskapslagen vid tiden för konventionens tillkomst ej kände hemskillnadsinstitutet (se närmare SOU 1929: 12 s. 66). Detta förhållande är även förklaringen till att i art. 9 första stycket sista punkten upptogs en specialregel av innehåll att *finsk medborgare ej må bli hemskild i stat, där han ej har hemvist sedan minst två år* (jfr SOU 1929: 12 s. 72). Sedan hemskillnadsinstitutet, enligt vad inledningsvis anmärkts, med verkan från den 1 december 1948 införts i den finska lagstiftningen (lag den 23 september 1948), saknas anledning att bibehålla dessa undantagsregler i äktenskapskonventionen. Härom föreligger allmän enighet bland konventionsstaterna. Såsom enda specialstadgande med avseende å Finland kvarstår därefter art. 5 andra punkten andra ledet.

Ur svensk synpunkt må i detta sammanhang understrykas vikten av att det ovannämnda specialstadgandet i art. 9 första stycket sista punkten snarast möjligt utgår ur konventionen. En konsekvens av den nya nordiska medborgarskapslagstiftningen har nämligen blivit, att svensk domstol på grund av detta stadgande kommit att sakna domsrätt i vissa hemskillnadsmål, där jurisdiktionskompetens tidigare förelegat och alltså bör föreligga. Det fall som avses är följande. En finsk kvinna ingår i Sverige äktenskap med en svensk man och bosätter sig vid äktenskapets ingående i Sverige. Innan tvåårsfristen gått till ända och utan att kvinnan dessförinnan förvärvat

svenskt medborgarskap återvänder hon till Finland på grund av en definitiv brytning i äktenskapet. På grund av nyssnämnda stadgande i äktenskapskonventionens art. 9 är svensk domstol då förhindrad att döma till hemskillnad i äktenskapet. Trots att båda makarna senast haft gemensamt hemvist i Sverige och trots att mannen måhända aldrig ens tillfälligt uppehållit sig i Finland, måste frågan om hemskillnad mellan makarna prövas av finsk domstol. Fallet kan givetvis varieras så att det får aktualitet även för Danmark och Norge. Denna uppenbarligen oförutsedda konsekvens av den nya medborgarskapslagstiftningen bör tydligen undanröjas så snart som möjligt och detta bör, såsom redan anmärkts, ske genom att äktenskapskonventionens ifrågavarande stadgande upphäves.

Förslag till ändrad lydelse av art. 7 och 9 äktenskapskonventionen samt till motsvarande ändringar i 1931 års förordning finnas upptagna i den förut omnämnda, vid denna promemoria fogade bilagan.

B. Konventionen angående indrivning av underhållsbidrag.

Mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge gäller en konvention den 10 februari 1931 angående indrivning av underhållsbidrag. I anslutning härtil ha i Sverige utfärdats 1:o lag den 29 maj 1931 (nr 157) om indrivning i Sverige av underhållsbidrag, fastställda i Danmark, Finland, Island eller Norge; 2:o kungörelse den 31 december 1931 (nr 430) angående ikraftträdande av nämnda lag samt 3:o kungörelse den 31 december 1931 (nr 431) angående indrivning i Danmark, Finland, Island eller Norge av underhållsbidrag, fastställda i Sverige.

Art. 1 första stycket.

Art. 1 första stycket lyder sålunda:

Lagakraftvunnen dom, administrativ myndighets beslut eller skriftlig förbindelse, varigenom i en av de fördragsslutande staterna någon förpliktas eller utfäst sig att utgiva underhållsbidrag till make, förutvarande make, barn i äktenskap, styvbarn, adoptivbarn, barn utom äktenskap eller moder till sådant barn och varå verkställighet kan vinnas i den staten, skall på begäran omedelbart verkställas i annan fördragsslutande stat. Detsamma skall gälla sådant i Sverige eller Finland av rätten, domaren eller överexekutor meddelat beslut, som kan verkställas lika med lagakraftvunnen dom.

I anledning av att numera i Norge kunna meddelas interimistiska domar och beslut om underhållsbidrag, vilka domar och beslut få verkställas lika med lagakraftvunna sådana, har enighet nåtts om att andra punkten i detta stycke skall erhålla en generell avfattning. Den norska texten skulle därvid få följande lydelse:

Det samme gjelder *en ennå ikke rettskraftig dom og en av retten, dommeren eller overeksekutor avgitt kjennelse eller beslutning såfremt dommen, kjennelsen eller beslutningen* kan fullbyrdes etter reglene om rettskraftige dommer.

Den nya danska texten skulle lyda:

Det samme gælder *en endnu ikke retskraftig dom og en af retten, dommeren eller overeksekutor afgivet kendelse eller beslutning, såfremt dommen, kendelsen eller beslutningen* kan fuldbyrdes efter reglerne om retskraftige domme.

Enär i svenskt juridiskt språkbruk icke finnes något uttryck, som direkt motsvarar termen »kjennelse» (»kendelse») till skillnad mot »beslutning», kommer den svenska texten att få följande lydelse:

Detsamma skall gälla *sådan ännu icke lagkraftvunnen dom* och sådant av rätten, domaren eller överexekutor meddelat beslut, som kan verkställas lika med lagkraftvunnen dom.

Ordet »beslut» kommer härvid att täcka såväl »kjennelse», »kendelse» som »beslutning».

Art. 1 tredje stycket.

Enligt art. 1 tredje stycket gäller att om skyldigheten att utgiva bidrag till barn utom äktenskap eller till sådant barns moder genom dom eller föreläggande är fastställt i stat, där den bidragspliktige icke har medborgarskap eller hemvist, verkställighet i annan konventionsstat ej kan påfordras, med mindre den bidragspliktige antingen inställt sig i rättegången eller också, medan han uppehöll sig i domslandet, i behörig tid erhållit kännedom om stämningen eller föreläggandet. Som villkor för verkställighet av tredskodom gäller med andra ord, att den bidragspliktige under uppehåll i domslandet skall i behörig tid ha erhållit kännedom om stämningen (se närmare SOU 1929: 13 s. 43 f).

Under Stockholmsmötet yrkades från dansk sida sådan ändring i art. 1 tredje stycket, att verkställighet av tredskodom skulle kunna ske även om den bidragspliktige annorstädes än i domslandet i behörig tid erhållit kännedom om stämningen. Till utveckling av detta yrkande anfördes i huvudsak följande. Det förekomme icke sällan, att i Sydsverige bosatta män under tillfällig vistelse i Danmark avlade barn med danska kvinnor. Stämningen brukade i sådant fall meddelas den uppgivne fadern i dennes svenska hemort. Därest svaranden inställde sig vid den danska domstolen personligen eller genom befullmäktigat ombud, bleve en dom varigenom bidragsskyldighet ålades honom — även om han bestrede faderskapet — exigibel i Sverige. För den händelse den uppgivne fadern underlåte att inställa sig i rättegången, kunde däremot verkställighet av domen icke äga rum i Sverige. Om emellertid stämningen kunde delgivas den uppgivne fadern under ett förnyat, tillfälligt besök i Danmark, bleve domen exigibel i Sverige oavsett huruvida han inställde sig i rättegången eller ej. Det syntes icke rimligt och ej heller motsvara något rättssäkerhetskrav att upprätthålla en dylik skillnad mellan det fall att stämningen blivit delgiven svaranden i Danmark och det fall att han fått kännedom om densamma i Sverige.

I anledning härav enades representanterna för samtliga länder om att orden »medan han uppehöll sig i landet» borde utgå ur art. 1 tredje stycket.

Art. 2.

På norsk begäran föreslås den ändringen i art. 2 första stycket att såvitt angår Norge framställning om erhållande av verkställighet må göras och mottagas antingen, som nu, av vederbörande departement eller också av vederbörande fylkesmann.

Därjämte skulle i de danska och norska texterna ordet »kendelsen» respektive »kjennelsen» inskjutas efter ordet »dommen» i art. 2 andra stycket.

Art. 3.

Efter en framställning från norsk sida föreslås i förtydligande syfte den ändringen i art. 3 tredje stycket, att influtet belopp skall kunna översändas icke blott till den myndighet, som gjort framställningen, utan jämväl till annan som myndigheten bestämmer.

Stockholm i justitiedepartementet i december 1952.

Bilaga.

F ö r s l a g

till

ändrad lydelse av artiklarna 2, 7 och 9 konventionen mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge den 6 februari 1931 innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap.

(Gällande lydelse.)

Artikel 2.

Med avseende å lysning och vigsel gäller lagen i den stat, vigselmyndigheten tillhör.

(Föreslagen lydelse.)

Artikel 2.

Om lysning, däri inbegripet sättet för hindersprövning, och om vigsel gäller lagen i den stat, vigselmyndigheten tillhör.

Lysning enligt nämnda lag kräves dock icke, därest lysning, som alljämt äger giltighet, fullbordats enligt lagen i någon annan av staterna samt vardera av de trolovade därvid befunnits äga rätt att ingå äktenskapet enligt den lag, som i vigsellandet skall läggas till grund vid prövningen av denna fråga. Vad nu sagts skall gälla även om allenast den ena av de trolovade är medborgare i annan fördragsslutande stat än den, vigselmyndigheten tillhör.

Artikel 7.

Yrkande om — — — — — är bosatt.

Kan yrkandet ej enligt första stycket upptagas i någon av staterna eller skulle yrkande om hemskillnad eller äktenskapsskillnad efter hemskillnad mellan makar, som ej äro finska medborgare, enligt första stycket upptagas i Finland, må yrkandet väckas i stat, där endera maken är medborgare.

Yrkande om — — — — — äro medborgare.

Artikel 9.

Vid prövning av frågor, som avses i artiklarna 7 och 8, användes i varje

Artikel 7.

Kan yrkandet ej enligt första stycket upptagas i någon av staterna, må yrkandet väckas i stat, där endera maken är medborgare.

Artikel 9.

Vid prövning av frågor, som avses i artiklarna 7 och 8, användes i varje

(Gällande lydelse.)

stat där gällande lag. Frågor om bodelning och skadestånd skola dock städse avgöras efter den lag, som enligt artikel 3 är tillämplig å makarnas förmögenhetsförhållanden. *Finsk medborgare må ej bliva hemskild i stat, där han ej har hemvist sedan minst två år.*

Hemskillnad, som — — — — — den staten.

(Föreslagen lydelse.)

stat där gällande lag. Frågor om bodelning och skadestånd skola dock städse avgöras efter den lag, som enligt artikel 3 är tillämplig å makarnas förmögenhetsförhållanden.

F ö r s l a g

till

F ö r o r d n i n g

angående ändrad lydelse av 2, 7 och 9 §§ förordningen den 31 december 1931 (nr 429) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap.

Härigenom förordnas, att 2, 7 och 9 §§ förordningen den 31 december 1931 om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

2 §.

Om lysning, däri inbegripet sättet för hindersprövning, och om vigsel gäller lagen i den stat, vigselsemyndigheten tillhör.

Lysning enligt nämnda lag kräves dock icke, därest lysning, som alltjämt äger giltighet, fullbordats enligt lagen i någon annan av staterna samt vardera av de trolovade därvid befunnits äga rätt att ingå äktenskapet enligt den lag, som i vigsellandet skall läggas till grund vid prövningen av denna fråga. Vad nu sagts skall gälla även om allenast den ena av de trolovade är medborgare i annan fördragsslutande stat än den, vigselsemyndigheten tillhör.

7 §.

Yrkande om — — — är bosatt.

Kan yrkandet ej enligt första stycket upptagas i någon av staterna, må yrkandet väckas i stat, där endera maken är medborgare.

Yrkande om — — — äro medborgare.

9 §.

Vid prövning av frågor, som avses i 7 och 8 §§, användes i varje stat där gällande lag. Frågor om bodelning och skadestånd skola dock städse avgöras efter den lag, som enligt 3 § är tillämplig å makarnas förmögenhetsförhållanden.

Hemskillnad, som — — — den staten.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Förslag

till

ändrad lydelse av artiklarna 1, 2 och 3 konventionen mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge den 10 februari 1931 angående indrivning av underhållsbidrag.

(Gällande lydelse.)

Artikel 1.

Lagakraftvunnen dom, administrativ myndighets beslut eller skriftlig förbindelse, varigenom i en av de fördragsslutande staterna någon förpliktats eller utfäst sig att utgiva underhållsbidrag till make, förutvarande make, barn i äktenskap, styvbarn, adoptivbarn, barn utom äktenskap eller moder till sådant barn och varå verkställighet kan vinnas i den staten, skall på begäran omedelbart verkställas i annan fördragsslutande stat. Detsamma skall gälla sådant i Sverige eller Finland av rätten, domaren eller överexekutor meddelat beslut, som kan verkställas lika med lagakraftvunnen dom.

Är genom — — — — — den staten.

Är skyldigheten att utgiva bidrag till barn utom äktenskap eller till sådant barns moder genom dom eller föreläggande fastställd i stat, där den bidragspliktige icke hade medborgarskap eller hemvist, kan verkställighet ej påfordras, med mindre han inställt sig i rättegången eller ock, *medan han uppehöll sig i landet*, i behörig tid erhållit kännedom om stämningen eller föreläggandet.

Artikel 2.

Framställning om erhållande av verkställighet göres och mottages:
i Danmark av vederbörande ministerium eller av övervrighed;
i Finland av ministeriet för utrikesärendena;
i Island av justitsministeriet;
i Norge av vederbörande departement; samt

(Föreslagen lydelse.)

Artikel 1.

Lagakraftvunnen dom, administrativ myndighets beslut eller skriftlig förbindelse, varigenom i en av de fördragsslutande staterna någon förpliktats eller utfäst sig att utgiva underhållsbidrag till make, förutvarande make, barn i äktenskap, styvbarn, adoptivbarn, barn utom äktenskap eller moder till sådant barn och varå verkställighet kan vinnas i den staten, skall på begäran omedelbart verkställas i annan fördragsslutande stat. Detsamma skall gälla *sådan ännu icke lagakraftvunnen dom* och sådant av rätten, domaren eller överexekutor meddelat beslut, som kan verkställas lika med lagakraftvunnen dom.

Är skyldigheten att utgiva bidrag till barn utom äktenskap eller till sådant barns moder genom dom eller föreläggande fastställd i stat, där den bidragspliktige icke hade medborgarskap eller hemvist, kan verkställighet ej påfordras, med mindre han inställt sig i rättegången eller ock i behörig tid erhållit kännedom om stämningen eller föreläggandet.

Artikel 2.

i Norge av vederbörande departement eller fylkesmann; samt

(Gällande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

i Sverige av utrikesdepartementets rättsavdelning eller av länsstyrelse.
Den myndighet, — — — — — stadgade villkor.
Handling, som — — — — — svenska språket.

Artikel 3.

Artikel 3.

Verkställigheten sker — — — — — är likställt.

Verkställigheten försiggår — — — — — fast egendom.

Influtet belopp översändes till den myndighet, som gjort framställningen.

Influtet belopp översändes till den myndighet, som gjort framställningen, eller till annan som myndigheten bestämmer.

F ö r s l a g

till

L a g

**angående ändrad lydelse av 1, 2 och 3 §§ lagen den 29 maj 1931 (nr 157)
om indrivning i Sverige av underhållsbidrag, fastställda i Danmark,
Finland, Island eller Norge.**

Härigenom förordnas, att 1, 2 och 3 §§¹ lagen den 29 maj 1931 om indrivning i Sverige av underhållsbidrag, fastställda i Danmark, Finland, Island eller Norge skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

1 §.

Lagakraftvunnen dom, administrativ myndighets beslut eller skriftlig förbindelse, varigenom i Danmark, Finland, Island eller Norge någon förpliktats eller utfäst sig att utgiva underhållsbidrag till make, förutvarande make, barn i äktenskap, styvbarn, adoptivbarn, barn utom äktenskap eller moder till sådant barn, skall på begäran omedelbart verkställas här i riket efter vad nedan sägs. Detsamma skall gälla sådan i Danmark, Finland, Island eller Norge meddelad ännu icke lagakraftvunnen dom och sådant i något av dessa länder av rätten, domaren eller överexekutor meddelat beslut, som kan verkställas lika med lagakraftvunnen dom.

Är genom — — — ej påfordras.

2 §.

Framställning om — — — justitieministeriet; samt om bidraget fastställts i Norge, av vederbörande departement eller fylkesmann.

Vid framställningen — — — ovannämnda konvention.

Handling, som — — — norska språket.

3 §.

I avseende — — — allmänna medel.

Influtet belopp översändes till den myndighet, som gjort framställningen, eller till annan som myndigheten bestämmer.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

¹ Senaste lydelse av 3 §, se SFS 1950:32.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 20 januari 1953.

Närvarande:

justitieråden NISSEN,
HELLQUIST,
KARLGREN,
regeringsrådet ECKERBERG.

Enligt lagrådet den 12 januari 1953 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 30 december 1952, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättade förslag till

1) *ändrad lydelse av artiklarna 2, 7 och 9 konventionen mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge den 6 februari 1931 innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap;*

2) *förordning angående ändrad lydelse av 2, 7 och 9 §§ förordningen den 31 december 1931 (nr 429) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap;*

3) *ändrad lydelse av artiklarna 1, 2 och 3 konventionen mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge den 10 februari 1931 angående indrivning av underhållsbidrag; samt*

4) *lag angående ändrad lydelse av 1, 2 och 3 §§ lagen den 29 maj 1931 (nr 157) om indrivning i Sverige av underhållsbidrag, fastställda i Danmark, Finland, Island eller Norge.*

Förslagen, som finnas bilagda detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av byråchefen för lagärenden i justitiedepartementet, hovrättsassessorn S. Dennemark.

Lagrådet yttrade:

Den föreslagna undantagsregeln i andra stycket av art. 2 konventionen den 6 februari 1931 skall, enligt vad av den vid remissprotokollet fogade promemorian framgår, vara tillämplig endast om båda de trolovade äro medborgare i konventionsland och åtminstone en av dem är medborgare i annat konventionsland än det vigselmyndigheten tillhör. Enligt lagrådets uppfattning kan det på nedan anförda grunder ifrågasättas om det förstnämnda villkoret för tillämpning av undantagsregeln, vilket icke kan direkt

utläsas ur konventionstexten, enligt vanliga tolkningsmetoder kan inläggas däri.

I första punkten av andra stycket utsäges intet om vilken stat de trolovade skola tillhöra för att den däri innehållna bestämmelsen skall gälla. I promemorian hänvisas man att söka ledning i stadgandena i art. 1. Denna torde emellertid avse det fall att en medborgare i en av de fördragsslutande staterna vill träda i äktenskap inför myndighet tillhörande någon av de övriga oavsett vilken stat den andre nupturienten tillhör och således även om denne tillhör annan stat än de fördragsslutande. Att art. 1 har detta giltighetsområde synes framgå redan av dess ordalydelse och vinner stöd av ett uttalande i de svenska motiven (se SOU 1929: 12 s. 44). Tolkningen är också väl förenlig med stadgandets grund. En jämförelse med art. 1 kan förty knappast utesluta den möjligheten att första punkten av andra stycket i art. 2 skulle gälla vid lysning mellan en medborgare i annan fördragsslutande stat än vigsellandet och en medborgare i stat som ej biträtt konventionen. Tolkades första punkten av andra stycket på detta sätt, följer naturligtvis av lysningens egenskap av en enhetlig rättsakt, att en i annat land än vigsellandet förrättad lysning, som på grund av nämnda stadgande ersätter lysning i vigsellandet, skulle bliva giltig icke blott för den av de trolovade, som tillhör fördragsslutande stat och på vilken art. 1 är tillämplig, utan ock för den andre även om denne tillhör annan stat än de fördragsslutande.

Av den föreslagna andra punkten i andra stycket får dock anses framgå att en sådan läsning av första punkten som nyss angivits icke är avsedd utan att första punkten i och för sig endast åsyftar det fall att båda de trolovade tillhöra annan fördragsslutande stat än den vigselmyndigheten tillhör. I andra punkten göres emellertid den utvidgningen, att regeln i första punkten skall gälla även om allenast den ene av de trolovade fyller sagda villkor. Vilken stat i så fall den andre skall tillhöra lämnas osagt, och ur konventionstexten kan svårigen hämtas något avgörande skäl varför det omskrivna stadgandet måste anses innebära att en förutsättning för dess tillämplighet är att den andre trolovade tillhör vigsellandet. Ej heller torde man vid tolkningen av konventionen som ett avgörande skäl kunna åberopa, att ett genomförande av ifrågavarande regel i den interna svenska lagstiftningen icke, såsom man tänkt sig, skulle kunna ske med tillämpning av 7 kap. 5 § första stycket 1904 års lag om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap m. m., med mindre regeln hade den sist angivna innebörden. En konventionsbestämmelses innebörd bör kunna fastställas utan att man skall vara beroende av hänsynen till vilka möjligheter som må föreligga att bringa densamma i överensstämmelse med intern lagstiftning i en av de fördragsslutande staterna.

Under alla omständigheter synes den föreslagna texten vara i behov av förtydligande.

Lagrådet finner alltså en jämkning av konventionstexten tillräddig. Denna kunde ske antingen så att till andra punkten fogades orden »och den andre

är medborgare i vigsellandet» eller — och detta synes, särskilt med hänsyn till vad ovan anförts om tolkningen av första punkten, avgjort vara att fördrag — så att det i andra punkten finge heta, att vad nu, d. v. s. i första punkten, sagts skall dock gälla endast om båda de trolovade äro medborgare i fördragsslutande stat och åtminstone den ene av dem är medborgare i annan stat än den, vigselmyndigheten tillhör.

Om den föreslagna konventionstexten jämkas, torde detta föranleda en motsvarande jämkning i 2 § förslaget till förordning angående ändrad lydelse av 2, 7 och 9 §§ förordningen den 31 december 1931.

I övrigt lämnar lagrådet förslagen utan erinran.

Ur protokollet:

Olle Lundberg.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13 februari 1953.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena samt cheferna för social- och ecklesiastikdepartementen anmäler t. f. chefen för justitiedepartementet, statsrådet Lindell, lagrådets den 20 januari 1953 avgivna utlåtande över de den 30 december 1952 till lagrådet remitterade förslagen till

1) *ändrad lydelse av artiklarna 2, 7 och 9 konventionen mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge den 6 februari 1931 innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap;*

2) *förordning angående ändrad lydelse av 2, 7 och 9 §§ förordningen den 31 december 1931 (nr 429) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap;*

3) *ändrad lydelse av artiklarna 1, 2 och 3 konventionen mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge den 10 februari 1931 angående indrivning av underhållsbidrag; och*

4) *lag angående ändrad lydelse av 1, 2 och 3 §§ lagen den 29 maj 1931 (nr 157) om indrivning i Sverige av underhållsbidrag, fastställda i Danmark, Finland, Island eller Norge.*

Efter redogörelse för lagrådets utlåtande anför föredraganden följande.

Den nordiska konventionen av år 1931 med internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap kan betecknas såsom slutstenen i det ditills utförda nordiska samarbetet på familjerättens område. Detta arbete hade visserligen resulterat i en betydande rättslikhet mellan de nordiska länderna. Men vissa ur praktisk synpunkt ingalunda betydelselösa skiljaktigheter kvarstod alltjämt och med hänsyn härtill ansågs det angeläget att i görligaste mån söka avlägsna olägenheterna av dessa skiljaktigheter genom att införa enhetliga regler för lösandet av lag- och jurisdiktionskonflikter mellan länderna. Detta syfte vanns genom tillkomsten av 1931 års konvention. Mot denna bakgrund är det helt naturligt att

konventionen endast reglerar nordiska medborgares ställning inom Norden samt att följaktligen — för att citera de danska motiven (s. 29) — »spörqsmaalet om ikke-nordiske Statsborgeres Stilling i de nordiske Lande saavel som Forholdet mellem dem og nordiske Statsborgere er (derfor) holdt udenfor Konventionen og bedømmes uden Hensyn til dennes Regler efter de internationalprivatretslige Regler, som hver stat ellers anvender».

Det nu sagda gäller bl. a. med avseende å de båda artiklar i konventionen som handlar om äktenskaps ingående, nämligen art. 1 — vari upptas kollisionnormer för bedömningen av nordisk medborgares rätt att ingå äktenskap i annat nordiskt land än det där han är medborgare — samt art. 2, som innehåller kollisionnormer beträffande lysning och vigsel. Den omständigheten att art. 1 har nyss angivna giltighetsområde hindrar emellertid icke, att artikeln jämväl omfattar det, låt vara föga praktiska fallet att en medborgare i en av de nordiska staterna vill inför myndighet, tillhörande någon annan av dem, träda i äktenskap med medborgare i ett icke-nordiskt land. Det är emellertid därvid att märka, att artikeln blott reglerar den nordiske kontrahentens rätt att ingå äktenskapet. Den icke-nordiske kontrahentens behörighet att ingå samma äktenskap bedömes däremot icke enligt 1931 års konvention utan enligt de internationellt privatretsliga regler som eljest gäller beträffande utlännings rätt att träda i äktenskap, d. v. s. i Sverige enligt 1 kap. 2 § lagen den 8 juli 1904 om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap.

En dylik åtskillnad mellan de båda trolovade kan utan svårighet göras, när det gäller frågan om rätten att ingå äktenskap. Annorlunda ställer sig saken beträffande de spörsmål som regleras i art. 2 i 1931 års konvention, eftersom lysning är en enhetlig rättsakt och man följaktligen icke kan tillämpa olika kollisionnormer på denna akt. Så länge konventionen genom sitt krav att lysning och vigsel skall ske i samma land upprätthåller ett obligatoriskt samband mellan dessa båda akter samt för dem båda anvisar *lex loci celebrationis* som kollisionsnorm, är det emellertid endast en teoretisk fråga om i det nyss beskrivna, såsom opraktiskt betecknade fallet lysningen skall bedömas enligt konventionens bestämmelse eller enligt den internationellt privatretsliga regel som är tillämplig vid sidan om konventionen. Även denna regel anvisar nämligen *lex loci celebrationis* som kollisionsnorm; se t.ex. för Sveriges del 1 kap. 4 § första stycket i 1904 års lag och för Finlands vidkommande 1 kap. 5 § första stycket lagen den 5 december 1929 angående vissa familjerättsliga förhållanden av internationell natur. Läget blir däremot ett annat, om det enligt art. 2 i 1931 års konvention föreskrivna obligatoriska sambandet mellan lysning och vigsel upphäves på sätt avses med den föreslagna första punkten i andra stycket av art. 2. Meningen med detta förslag är ju att i vissa fall vigsel i ett av de nordiska länderna skall utan vidare få äga rum på grundval av en lysning som skett i ett annat av dem. En sådan anordning kan, såvitt angår medborgare i nordisk stat, genomföras med stöd av 7 kap. 5 § i 1904 års lag. I vad avser medborgare i icke-nordisk stat skulle en dylik anordning däremot, på sätt i den vid remiss-

protokollet fogade promemorian antytts, komma i konflikt med 1 kap. 4 § i 1904 års lag, vilket stadgande bygger på en för Sverige bindande flerstatlig konvention och därför icke kan ändras utan att Sverige uppsäger konventionen. Detta var, såsom av promemorian framgår, anledningen till att man från svensk sida ansåg sig direkt förhindrad att låta den i art. 2 andra stycket första punkten upptagna nya regeln gälla även då någon av de trolovade var medborgare i ett icke-nordiskt land. Att fallet i fråga icke täcktes av konventionen ansågs för övrigt icke innebära någon praktisk olägenhet. Den på svenskt håll intagna ståndpunkten biträdades, såsom av promemorian likaledes framgår, av samtliga övriga nordiska länder och enighet uppnåddes sålunda om att den nya regeln skulle vara tillämplig endast om båda de trolovade vore medborgare i konventionsland samt åtminstone en av dem tillika vore medborgare i annat konventionsland än det vigselmyndigheten tillhörde.

Art. 1, på vilken art. 2 direkt bygger, reglerar uttryckligen endast det fallet att medborgare i en av de fördragsslutande staterna vill träda i äktenskap inför myndighet tilhörande någon av de övriga och är sålunda ej tillämplig å trolovad som är medborgare i vigsellandet. Då det emellertid såsom nyss antytts ansågs i hög grad angeläget att den nya regeln skulle gälla även om den ena av de trolovade var medborgare i vigsellandet, fann man sig nödsakad att utsäga detta i en särskild regel, som i det remitterade förslaget upptogs såsom en andra punkt i andra stycket av art. 2. Vid utformningen av detta tilläggsstadgande ansågs det naturligt att anknyta till formuleringen av art. 1, varför stadgandet kom att lyda att den nya regeln skulle gälla även om allenast den ena av de trolovade vore medborgare i annan fördragsslutande stat än den vigselmyndigheten tillhörde. Härav ansågs utan vidare följa, att i dylikt fall den andra skulle vara medborgare i vigsellandet. Därest i detta avseende något tvivel skulle råda om konventions-textens innebörd, kunde detta enklast undanröjas genom att till andra punkten fogades orden »och den andra är medborgare i vigsellandet». Härigenom skulle också vinnas att av ordalagen direkt framginge att ingendera av de trolovade finge vara medborgare i ett icke-nordiskt land.

Lagrådet har emellertid för sin del förordat, att andra punkten i andra stycket av art. 2 skall inledas med orden att vad nu, d. v. s. i första punkten, sagts dock skall gälla endast om båda de trolovade är medborgare i fördragsslutande stat. En dylik formulering av andra punkten skulle emellertid kunna uppfattas så, att första punkten i och för sig vore tillämplig även om båda de trolovade vore medborgare i ett icke-nordiskt land. Med hänsyn till att detta skulle stå i direkt strid mot såväl art. 1 — och jag upprepar att art. 2 bygger på art. 1 — som syftet med hela konventionen, bör den av lagrådet förordade formuleringen enligt min mening icke komma i fråga.

Under åberopande av det anförda vill jag föreslå att till andra punkten i andra stycket av art. 2 fogas orden »och den andra är medborgare i vigsellandet».

Jag får vidare anmäla, att lagrådets utlåtande delgivits justitiedepartementen i övriga länder men att dessa förklarat sig vilja biträda den ståndpunkt, åt vilken jag sålunda givit uttryck.

På grund av vad nu anförts och då lagrådet i övrigt icke haft något att anföra i anledning av förslagen, tillåter jag mig förorda, att Kungl. Maj:t godkänner konventionsförslagen i den lydelse härvid fogade bilaga utvisar.¹ Därest Kungl. Maj:t lämnar sitt bifall till förslagen, lär desamma, innan ratifikation ifrågakommer, skola underställas riksdagens prövning. Till detta spörsmål liksom till frågan om den lagstiftningsåtgärd, som kan påkallas av en eventuell ratifikation, torde jag senare få återkomma.

Föredraganden uppläser härefter ifrågavarande förslag till *ändrad lydelse av artiklarna 2, 7 och 9 konventionen mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge den 6 februari 1931 innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap* och till *ändrad lydelse av artiklarna 1, 2 och 3 konventionen mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge den 10 februari 1931 angående indrivning av underhållsbidrag* samt hemställer, att nämnda förslag måtte godkännas av Kungl. Maj:t.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:
Sven Fischier.

¹ Lika lydande med de vid protokollen över utrikesdepartementsärenden (s. 48 och 49) fogade bilagorna.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13 februari 1953.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Under erinran, att Kungl. Maj:t förut denna dag på föredragning av tillförordnade chefen för justitiedepartementet, statsrådet Lindell, godkänt förslag till ändrad lydelse av artiklarna 2, 7 och 9 i konventionen mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge den 6 februari 1931 innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap, hemställer ministern för utrikes ärendena, efter gemensam beredning med tillförordnade chefen för justitiedepartementet samt cheferna för social- och ecklesiastikdepartementen, att Kungl. Maj:t måtte bemyndiga chefen för utrikesdepartementet att på grundval av berörda förslag med vederbörande ombud från dansk, finsk, isländsk och norsk sida — under förbehåll om ratifikation av Kungl. Maj:t med riksdagens samtycke — under-teckna en överenskommelse, vars svenska text är av den lydelse, som bilaga¹ till protokollet i detta ärende utvisar.

Vad ministern sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:
Gunnar Ljungdahl.

¹ Denna bilaga, vilken överensstämmer med den svenska texten av den vid propositionen fogade överenskommelsen angående ändrad lydelse av äktenskapskonventionen, har här utslutits.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13 februari 1953.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Under erinran, att Kungl. Maj:t förut denna dag på föredragning av tillförordnade chefen för justitiedepartementet, statsrådet Lindell, godkänt förslag till ändrad lydelse av artiklarna 1, 2 och 3 i konventionen mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge den 10 februari 1931 angående indrivning av underhållsbidrag, hemställer ministern för utrikes ärendena, efter gemensam beredning med tillförordnade chefen för justitiedepartementet samt cheferna för social- och ecklesiastikdepartementen, att Kungl. Maj:t måtte bemyndiga beskickningschefen i Oslo att på grundval av berörda förslag med vederbörande ombud från dansk, finsk, isländsk och norsk sida — under förbehåll om ratifikation av Kungl. Maj:t med riksdagens samtycke — underteckna en överenskommelse, vars svenska text är av den lydelse, som bilaga¹ till protokollet i detta ärende utvisar, ävensom förordna, att fullmakt skall utfärdas i vanlig ordning.

Vad ministern sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Gunnar Ljungdahl.

¹ Denna bilaga, vilken överensstämmer med den svenska texten av den vid propositionen fogade överenskommelsen angående ändrad lydelse av underhållskonventionen, har här utslutits.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 8 april 1953.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena samt cheferna för social- och ecklesiastikdepartementen anför chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg.

Enligt statsrådsprotokollet den 13 februari 1953 har Kungl. Maj:t funnit gott godkänna dels förslag till överenskommelse angående ändrad lydelse av artiklarna 2, 7 och 9 konventionen mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge den 6 februari 1931 innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap, dels förslag till överenskommelse angående ändrad lydelse av artiklarna 1, 2 och 3 konventionen mellan samma stater den 10 februari 1931 angående indrivning av underhållsbidrag. Förslagen har godkänts jämväl av de övriga staternas regeringar och överenskommelserna har undertecknats av regeringarnas befullmäktigade ombud, den förstnämnda den 26 mars och den senare den 1 april 1953.

Såsom framhållits i statsrådsprotokollet den 13 februari 1953 skall överenskommelserna, innan ratifikation från Sveriges sida ifrågakommer, underställas riksdagens prövning.

I samband med frågan om inhämtande av riksdagens godkännande torde jämväl böra komma under bedömande spörsmålet om de lagstiftningsåtgärder, vilka för Sveriges del påkallas av en ratifikation av överenskommelserna. Riksdagens medverkan erfordras sålunda beträffande det förslag till lag om ändrad lydelse av 1, 2 och 3 §§ lagen den 29 maj 1931 (nr 157) om indrivning i Sverige av underhållsbidrag, fastställda i Danmark, Finland, Island eller Norge, vilket remitterats till lagrådet och, såsom framgår av dess protokoll den 20 januari 1953, av lagrådet lämnats utan erinran. Däremot erfordras ej riksdagens medverkan vare sig beträffande de av överenskommelsen rörande äktenskapskonventionen föranledda ändringarna i förordningen den 31 december 1931 (nr 429) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap eller beträffande en av överenskommelsen rörande underhållskonventionen för-

anledd ändring i kungörelsen den 31 december 1931 (nr 431) angående indrivning i Danmark, Finland, Island eller Norge av underhållsbidrag, fastställda i Sverige.

Föredraganden hemställer härefter att Kungl. Maj:t måtte genom proposition *dels* äska riksdagens godkännande av ifrågavarande överenskommelser och *dels*, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga nämnda förslag till lag om ändrad lydelse av 1, 2 och 3 §§ lagen den 29 maj 1931 (nr 157) om indrivning i Sverige av underhållsbidrag, fastställda i Danmark, Finland, Island eller Norge.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Sven Fischier.